J 240
Fö"r

Su Gyllene

Skipiargang

ur og Ydrunar Konst/ vt dreg
gen af Bæn Manasses Kongs.

I þimm stuttum Predikun
um Biskyrdur Z Iroos giordur
I Þyzku Maale.

Aþ.

Doct. Johañ Førster/
i Wittenberg.

Nu a Islendsku vtlagdur
Af
H. Thorlake Skwla Syne.

So seige eg ydur/ ad Fognudur mun
verda Enginn Guds yþer einum Sy
ndugum sem ydrun giorer.

Anno. 1641.

Aullum þeim þetta leſa/Di
ka eg Guds Nadar/og uſkuglegrar
Bleſſunar/fyrer Chriſtum vorn Endurlauſ
nara. Aſamt Nadar/Styrks z Vpp/
lyſingar Guds Heilags Anda.

Os bære elſkuleg Guds Børn
Dags daglega z a huorre Stundu / Niartanlega ad packa Gude vorū / epter loplegu Dæme þſſ Dyrdlega Guds Mans Lutheri/fyrer þessa þria ædstu z ſtæſtu hſns Velgiorninga/ſ eru þesser. Nist fyrſte ad Gud hefur oſſ Meſtena þuilykar Skiepnz ſkapad/ſm bæde haſa Vit og Skyn þeyged. Fyrer þaū anaſtoora Velgiorning/ad Gud hefr lated oſſ endurleyſta/z aptur kenpta verda fra Glotuneſe/med þui Dyrmæta z raudlitada Bloode ſſns Niartās Elſkulegaſta Sonar Jeſu Chriſti.

A ij Og

Og þyrer þañ hiñ þridia/ad Gud he
fur j þeirre Neilogu Skiſrn giørt oſſ
ad ſijnum Børnum/og Erfingium ei
lijfs Lijfs. Þeſſara þriggia Velgi
orninga miñteſt Lutherus allt ſafnt
daglega / med hiartanlegu Þacklæte
vid Gud j ſijnum Bœnum/ Hued z er
rneñ huorre Chriſteñe Sœl bœre ad
giora/z gleyma ſijſt.

Nu er þui midur/ad þ vill ſo til ga
nga þyrer oſſ/ ad vier Daglega follū
j marga hrædelega Synd/epter vora
Skiſrn þegna z medtekna/ z hlytum
aptur ad miſſa þañ Dyrmæta Guds
Barna Riett / z Arf þeſſ Himneſka
Fridar z Farſœlder eilijflega/Vtan
Gud Almattugur/s Meñena Hiart
anlega elſkar/z þm giarnañ Lijþſins
vñer/hefde vñt oſſ med Idrumeñe apt
ur Sattar / z Syndaña fyrergief
ning vppa nytt. Og nema hañ hep

de þic

de Pienorum ſiſnum befalad j þui h
ilaga Predikunar Embætte/ ad þe
ſkylldu Mañunum predika Jdrun o
Fyrergiefning Syndaña. Luc. 24.
Þar fyrer bære husrium riett Chri
num Mañe/ad leggia til hiña þrig
ia/þeñañ fiorda Belgiorningeñ / o
Niartanlega ad packa Gude þ hñ
ſiñe Daglegre Þackargiord þ D
OETne/ z miſſaſt a huad ovmræd
lega ſtoor z mikell þesſe Belgiorning
ur ſie/ z huad dyrmætur Fieſiodur hi
ſie/ Þui þ vill sañaſt sem Þr Gonzi
Christneñar Lærefedur plegudu ad ſe
igia. Ad aldrad huert bære ad giora/
ad jdraſt/ eda eilliþlega ad breña.
Nuad z Þyſſdomsins z Sañleikans
Muñur Christur sañar hia Luc. 13.
med þessu aluarlegu Orðu seigiande.
Nema so sie ad þier giored Jdran/þa
ſkulud þier aller eins liſka forſapaſt.

Ef huorneñ þessare Idran vorre ei
ge ad vera hættad/Þad verdur oss m
og merkelega kient/ z so sñ med einu
lipande Epterdæme wtmælad/ z þy
r Auguñ sett j Skriptargange þessu
z Idrunar Bæn Manassis Konge/
Þui so sñ hñ var mikell Stoorbrota
Madur/so hefur hañ þar a moot/mi
og mikla og merkelega Idran giort
Nuar fyrer mier hefur naudsynlegt vi
rdst/þessa Lærdoms þullu/z Nuggun
arsomu Bæn Manassis / j nækrum
Predikunum ad wtleggia/Og þad a
þeñan hætt/ad fyrst meige Textenn
ollum skilianlegur verda/z sydan þ
epter þrañ setiast þær sierlegustu Id
unar Reglur/sem wt ap Textanum
kuña ad dragast/ollum þeim til Gag
ns z Nytsemdar sem vita sig Gud sñ
stygt hafa / z gyrnast af Hiarta ad
komast aptur j Samt z Vinætta vid
hann

hann.

Huar vppa Daglega ad stunda/ Gud giefe allum Christnum Hiort um adstod sijns Gooda Heilaga Anda j Jesu Nafne. Amen.

Bæn Manasse/Konungsins Juda/þa hann var j Fiotrum hallden j Babilon.

DROTTIN Almattugr Gud/vorra Feðra/Abrahams/Isaacs og Jacobs/ og þeirra rettfærdugs Sæðis/ þu sem skapad hefur Himen og Jord/ og allt þad sem þar er jnne. Þu sem Hafed hefur jnnsiglad med þinu Bode/ og hefur

fur Vnderdiuped ſmeluckt og
ſnſiglad/til Dyrdar þijnu o
gurlega og dyrdlega Nafne/
ſo ad huor Madur oottest þig
og bræderſi þitt mykla Dyrd
ar vellde. Þuiad þijn Reide
er obæreleg/huar med þu ogn
ar þeim Syndugu. Eñ My
ſkunſemi þiña Fyrerheita er
omæleleg og oranſakanleg.
Þuiad þu ert DRDTiñ/
a allra hæſte/yfer allre Ja
rdarkringluñe/mikellrar po
lenmæde og miog Myſkū-

mur/ og straffar ogiarnā Re
ñena/ og hefur af þīne Giæf
tu þyrerheitid Jdran til fyr
ergiefningar Syndaña.

Eñ af þui ad þu ert Gud þe
irra Riettferdugu/ þa hefur
þu ei sett jdran þeim Riett
latu/ Abrahā/ Jsaac og Ja
cob/ huorier ei syndgudust a
moti þier/ Eñ eg hefe syndg
ast/ og minar Synder eru
þleire enn Sandur a Siæf
ar Botni/ og eg er beygdur j
þungum Jarnuidium/ og he
fe engua Huijld/ af þui ad

eg vppvakte Þína Reide/og giørde margt Illt þyrer þier/þar mz/ad eg vppbyriade slijkar Suuirdingar/og so margar Hneyxlaner.

Þar þyrer beyge eg Knie mins Hiarta/ og bid þig DRottiñ vm Nad/DRottiñ. Jeg hefe syndgast/ og eg mz tieñe mijnar Misgiorder/ Eg bid eg grætbæni þig/þyr ergieþ þu mier Drottiñ/þyr ergieþ þu mier þad/Lætmig ei fyrirþaraft j mijnū syndū/

og

og leat straffed ecke eilijflega liggia a mier. Helldur hialp a mier omaklegū epter þinne mikellre Myskunseme/ þa vil eg vegsama þig alla mina Lijfsdaga. Kuiad þig lofa aller Himensins Herskarar/ og þig skulu Men prijsa ætijd og eilijflega/ Amen.

SA goode og Gamle Cærefader Augustinus/ talar merkelega j einum stad/ so seigiande. Allt vort Lijf hier j Heime/ a ad vera sifellt Jdrun. Þetta er riettelega sagt/ Þui huad er tilbærelegra eñ þ/ ad so sem

sem vier daglega syndgum z styggiū
Gud vorn/so angrade oss z þrade þss
daglega. Nu þo allt̃ z a huorium
Deige sie þorf z naudsyn a þrunen
ne/þa er þo hin stærsta þorf z Nau
dsyn a heñe/ þegar Meñ mz langua
ranlegū Syndū hafa vaked vpp yfer
sig Guds Nefndar reide. Huors veg
na aller Guds Spæmeñ þegar þeir
syrer sæu epterkomande Guds Straff
z reide/yþer Lønd z Lyde/þa byriudu
þeir Spædoma sina med skarpre z sn
arpre þrumar Amiñingu/so sm̃ Iesa
ma hia Esa. 1. Hia Mich. 1. Og
hia Nah. 1. Sa fyrste Predikare
þess Nya Testamentesins Johañes
Skyrare/ lætur þ vera þad allra fyr
sta Ord z vppkuæde sina Rædu til
Gydingafolksins/ ad hū seiger. Gio
red þran/þuiad Himnariske er nalæ
gt. Itm̃/Siacd til þier giored riette

Avpp

Avogstu Idrunareñar. Og eñ fram ar seiger hañ/ Dreñ er sett vid Noor Triesins/par pyrer/ huort þ Trie ē ecke ber goodañ Avogst/skal vpphog uast z j Elden kastast.

Eñ hafe nockurn tíma verid su Vold/a husrre Naudsyn hape verid ad flya til Guds med sañre Idran/ þa eru þ þesser aumu/hanskasamlegu tíd mar/sem ypper oss eru komner/ vm hu orda Ande Guds spæer j Openberin gar Bookeñe 8. C. Vei/ Vei/ Vei peim sm̄ a Jordueñe bwa.

Þui þo eg eckert tale vm þa myklu Neyd z Nornung sem a nockrū þsa rande arū hepr leiged a vorū Sam christnum Naungū j odrum Londū/ med hrædelegre Strids styriold og Bloods wthellingu/ Morde z Mañ dræpe/Rane z Breñum/Suiuirð ingu Kueña z Meya/z lokins mz Eyr nid og

ind z wtørmun Lands z Lyda / huar af komesi er su stora Nungurs Neyd sem nu er padan ad spyria/so Forelld rarner neydast til ad slaatra sínu eig esi Børnum/z Børnesi sínum eigesi Forelldrum/ Jm/ sumer til ad skiera vpp Nollded af sínum eigesi Lýkama til ad slockua z stilla par med pa storu Nungurs Neyd/ Nuad hid sama/ Samaumkunarsømum Christnum Mosium mætte vera noog Aminíng til Idrunar/ po allt geinge vel til j voru Lande / pui sannlega er pa epter Maltækenu hatt sialfs þíns Nwse/ pa þiki Nabwaveggur bresiur.

Esi vi hosu ei so lägt ad sækia þ ss oss mætte vppvekia til sannrar Idran ar. Nær hefur hier j Lande midur til geinged esi nu? Nuor hefur heyrt slý kar Odæder/so morg z stoor Diesdin de vid bera/so sem vier/a fæm einum

Aarum

Aarum? Vr einū stad koma par Eg
dinde vm Piofnad z okurleika/ wr od
rū stad vm Hoordoma/ Saurlifnad/
Bloodskammer onæturlegar. Ja þui
lijkar Bloodskammer s mannlegre Nat
turu ætte ad ofbioda. Vr þridia stad
spyrst vm Galldra z Forneskiur. Vr
fiorda stad vm hrædileg Meineyde.
Eg tala nu ecke vm huorndagleg
Synder s eingū reiknar fyrer Synd
Sem ad eru Leti/ Otru/ Lygar/ Bak
mælge/ Deilur/ Fiandskapur/ Agg z
Drooe/ og adrar þuilijkar/ huorias
ottalaust z ydrunarlaust eru so marg
ar drygdar a medal vor, huorn þann
Dag sem Gud giefur yfer Menina/
ad þad er Guds mildde z stoor þurda
ad Land vort er ecke alla reidu sockid.
Vtan DROTTin hefdi epter lat
id oss Sædi/ Seiger Jeremias Spa
madur j Narmagrat sijnum þa vœrū

vier

vier ordner so s Sodooma z Goomor
ra/ So meigum vier taka vnder z seig
ia/ hefdi ecke Gud latted epter sitt Ne
laga Ord hia oss/ vtaþ huoriu nockra
Mañeskiur leidrietast til ydrunar a
inzal vor/ huorra hiñ añar hoopurtñ
peirra vggalausu ad nȳtur/ þa væri
þetta Land vort visselliga/ añad huort
socked eda j eyde/ eda Heidid ordid.

Plægurnar sem slȳkar Synder og
Sukuirdingar epter sig leida siaum
vier noogar/ sm̃ boda oss þad ad Gud
sie reidr ordiñ.

Þar er ohægd z Hørmūg j øllū stiet/
tū þar er Hungr z Hallære j Landenu
meir z meir/ So ecke er añad audsyni
legra þeim sem gløgt ad giæta eñ þ/
ad Land vort nune ynnañ skams vid
ungis eidast/ z er þo vel ef Gud straff
ar oss ecke eñ þunglegar/ añad huort
med prældome og Hertekningu vt af

Landenu/edur med blindum Villudoo
ne j Landenu/huortiar tuær Plægr eru
ollū Plægū verre z skadsamlegre.

Huad er þa til ad giora Eiskuleg
Sistkin z Þegar Gydingar heyrdu
Strossfunar Predikun Postulaña o
Nusstasuñu/ s aūstader voru þar vm
ad þeir hefdu omanlega z grimlega
hendlad vid þñ saklausa Jesum/ þa
komust þeir vid j Hiortum sīnū/ koll
udu vpp til Postulanna og sogdu/
Þier Menn godder Brædur huad skul
um vier til giora? Eñ Postuleñ Pet
suarade þñ z sagde/ Giored Ydran.
Þetta er Ræded elskuleg Guds Bo
rn/ so þyrer oss sem þa/ þuiad riett og
sann Idran er sa Midell aþ Gude gie
feñ/ fyrer husrn vier fæum bæde vid
Syndena z Synda straffed skilest/ z
Gude fra sīnum Nefndar æsetninge
snwed. Þui so talar Jeremias Spa

niadur

modir j Guds Orda stad j 18 Cap.
Skarlega tala eg þa moote einu Lande eda Kongrijke / ad eg vilie vppraeta nidurbrioota/ z eydeleggia pad. Eñ snue su þiod eda þad Kongs rijke sier þra sijne Vondsku/ vm huort eg hafde talad/ þa skal mig z ydra þrar Olucku sm eg aetlade ad giora þeim. Þetta eru ecke toom Ord/ helldr frigdar lofun Guds/ huorrar klart epter dœme vier hofum a Niniue Borgar mañ j Book Jonæ Spamans j 3. Jonas Spamadr predikade fyr' þui folke þa hordu Lexiu / epter Guds bode ad þeir skilldu giora Ydran. Þui ad j þrien 40. Daga skilde Borgen Niniue forganga/ Eñ huad skiedi? Strax sem Kongurem z hans Villdar Men/ asamt allt Folkid skipudu ad halldа eina þostu/ bœde mzal Manna z Fienadar/ z þeir hroopudu hiarta-

lega/ z aluarlega til DROTTins/ z giordu Jdran j Seck og Osku/ snuande sier fra sijnum þyrre Syndum/ þa strax Jdrade Gud þess Straffs/ sem hñ hafde ætlad vppa þa ad leggia so hañ giorde þad ecke.

Giæþe þ Gud/ eg ofta eñ aptur! z j þridia sinn/ giæfe þ Gud/ vier geingiū j Footspor þeirra Jdrande Niniuita/ þa munde Gud s ovmbreitanlegr er/ standa j sømu Sporū sinar Myskunar vid oss jdrande/ sm hñ stood/ þa hñ sæknade Niniuitum þordum. Leggiū þui stoora astundun a Good Guds Born ad læra þa rietta kunst sañrar Jdrunar og yþerbootar wt af þessare jdrunar Bæn z Jatning Manasses/ Huad Gud mū veita ollum þeim sm þess leita aluarlega z af sannre Gudrækne.

GUDTenn Almætt
ugr Guð/vorra Fe
dra/Abrahams/I
saacs og Jacobs/ og peirra
riettþerdugs Sædis/ þu sem
skapad hefur Himen og Jø
rd/ og allt þad sem þar er jn
ne. Þu sem Hafed hefur jnnsi
glad med þijnu Bode/ og he
fur Underdiuped jneluckt og
jnnsiglad/til Dyrdar þijnu o
gurlega og dyrdlega Nafne/
so ad huor Madur oottest þig

og hrædest pitt myrka
Dyrdarvellde.

Hier er oss fyrst athugande sia
lfz Titillen̄ med einu Orde/ ei
nkum vm þad huor þessa Bœn
hafe giørt / sem er Manasses Juda
Kongur.

Bœ:

Bæn Manasses Konūgsins Juda/þegar hann var hertekenn j Babylon.

So vier elskuleg Guds Børn/ lærum þess betr ad giepa Gude þa Dyrd/ad hann eins kann/ af einū ogudlegū Glæpa mañe ad giora eitt goit Guds Barn/ þa viliū vier hugleida huilikr Manasses Kongr var adr enn hann jdradist.

Hann var ad sønn hæboren ad Ætt z stigum/ þui hann var sonur þess himtanda Juda Kongs/ s hiet Hischias/ hū ed bæde var Stoormegtugur/ vis z sigursæll/ Vyndbrægur/ z þ mest vinvardade/ ad hann var hin allra gudhræ-

daſte Kongur/ſo ad Skriptiñ giefur hm̃ eirn eiñſſañ z odaudlegañ Eru Titil/ Ad hañ hafe hallded fier til DRDTins/z ecke viked fra hm̃/ z hñ hape hallded Bod DRDTTins/ſm̃ hñ baud Moyſe.

Manaſſes var z ſialpur tygeñ Herra/Pui hñ var ſo ſm̃ Titelleñ feiger/ Kongur yfer Juda/ eprer ſiñ Fodur. Eñ ecke ad ſidur wrkyniadeſt hñ ſo/ z olyktest ſynum Gooda Fodur/ad þ ma þikia Furda/ad ſo hreckuſs Sonur hafe kuñad ad fœdaſt af ſo godum Fodur/þui ſo hagade hñ fier framep ter Afeñe hreckuſſlega z Ogudlega/ ad Manshiarta ma opbioda ad tala vm all hans Tyrañaleg z niſdingleg Illuirkie.

Fyrſt giordeſt hñ Trwarnſdingur/ ſiell fra peim ſaña Lifanda Gude sinna Forfedra/ z fra hans riettre dyrk

un/

um til heidiña Skwrgoda/þuiad þau afguda Ollturu/ sem hñs Fader Nischias hafde afs gudlegre Vandlætingu latid nidr brioota þyrer vtan Borgena Jerusalem/ Bigde hñ vpp aptr ꝛ liet sier þo ecke þar mꝫ nægia/ helldur liet hñ vppbyggia þñ j sialfu Stadnum Jerusalem/ ꝛ þad meira er j sialfu Musterenu eitt. Afguda Altare ꝛ tilbad þar Sool/ Tungl/ ꝛ Stiornur/ eins ꝛ þr af Diofflenum forblindudu Heidingiar plogudu ad giora.

Og þ eñ þa verra var/ giordest hñ þar ad auk Galldra Madur/ Elska de Fornesku/ ꝛ hiellt j siñe Kongleg re Hollu þa s̄ fooru med Spæfarer/ ꝛ Teikna wtlyding/ þút a mote Guds forbode/ s̄ stendr j Bok Deut. 18.

Ecke liet hann sier enn þetta nægia/ helldur giordest hñ eirneigiñ/ grimur Guds Barna Mordinge/

epter þui sem Gydingar hafa j sijnar Sagna Bækur jñ fært/ Þa liet hañ med einne TrieSog/ saga j sundur j midiu/ þañ dyrdlega Guds Spæmañ Esaiam.

Ecke var honum þetta enn nog/ helldur vard hñ z eirneigeñ Mordin ge sijns eigen Barns/ þui hñ offrade sijñ eigiñ Son Skurgodinu Moloch/ Eda riettara ad seigia/ Diofliñ sial fñ. Og allt þitta jllt giorde hñ ecke ad eins sialfur/ helldur leidde hañ z eirn eñ sijna Vndersæta med so hrædeleg um Hneyxlunar Dæmum/ so afvega meo sier/ ad Skripteñ seiger/ ad þeir hafe breytt verr eñ Heidingiar. J ei nu Orde ad seigia/ þeir ockudu hu orke Gud j Himnenum/ nie hræddust Diofulcñ j Helusijke.

Sijkur Glæpa madur var Man asses Kongur/ madur eñ hñ sneresst/ hu

ør ed

er so þo scirna j sinne hendre Idran / dickiade þessa Dyrmætu z Niartn æ mu Bæn z Jatning.

Hier vtaf hofum vier þ ad læra Good Guds Born/ad forsaka alldrei nie vruenta þess nockrum Mañe/ a hñ mune meiga jdrast z smuast til Guds/ huorsu illa z Ogudlega sem hañ hagar sier þrañ epter Æfiñe.

Manasses a hyorn vier hofum hier miñst/ hñ var ecke eirn sinna Syndare/ helldur fa heyrdur Stoorbiofamadur. Diopullen hafde fasslega fangad hñ j sijnu Suikanete/ z hallded hñ þar jñe epter villd siñe/ j nock: Aar/ steyppande hñ vr einū stoorglæp j añañ/ so hañ vard vm sijder eirn grimmur Guds Spanmans Mordinge/ z offrade Diofslenum skalfs sijns eigen Hollde z Bloode. En samt ogmædur komst hañ vm sijder til rietfra

Jdi un

Idrunar/ giorde gooda Jatning sina Synda fyrer Gude/ bad hñ af hrygg us z heitu Niarta vm fyrergiepning/ vard so Bœnheyrdur/ ad Gud took hñ aptur j Sætt vid sig so sem añan fortapadañ Son/ gaf honum nytt Niartalag/ z giorde so af einum Grimum Tyrana/ eirn Gudhrœddañ Kong.

z Þ ar nœst lœrum vier hier/ ad þo eingen eige nie meige med rietfu oruœnta nockrum Mañe Idrunar eda velferdar/ so sem sagt er/ þa eiga þo ecke þeir Idranarlausu z Ogudlegu/ ad taka sier hier wtaf sliska eda þuilyka forherding" Þancka/ z hyxa so j Niarta sinu/ Þ fyrst eingen ma oruœnta mier Idrunar z Yferbootar/ þo eg life alldrei so illa z Ogudlega/ þa vil eg hallda somu fram/ synoga s mig lyster/ vonande mier mune saint verda Idrunar aptur auded vm sioder/ eg

vil

vil fyrſt brwka m̃na Vnga Daga/ eyter þui ſem mig lyſter/ ſiþdañ er tĩm eñ noogur til ad Idraſt.

Nei/ecke ſo miñ Broder / Guds Ord mæler a moote þuilỹkum ſkadleg um Paumckum/ ſeigiande hia þm̃ Vỹ ſa Syrach j 5. Cap. Dragdu ecke vndañ ad ſnua þier til Guds/ z freſt adu þui eige þra einum Deige til añ ars/ þuiad Reide hñs kiemur ſkinde leg a/ z mũ hepna þſſ z tortina þier. Og eñ aptur ſeiger hañ j 18 Capi. Drag ecke vndañ betrun þm̃na/ z bỹd ecke med vmboot þſns Cỹpernis alt fram̃ j Daudañ. So og hroopar Ande Guds hatt j þeim 95 Pſalm. Seigiande j Dag/ j Dag eþ þier hey rid hñs Rauſt þa forhærdid ecke ydar Hiortu.

Nuar til eirn af þeim goodu z gøm lu Chriſtniſiar Cærepedrum ſuarar ſo

og ſeig

z seiger/ Strax j Dag vil eg giora
Jdran/ eñ huad a morgun munc skie
eda skie ecke/ læt eg Gude befalad.

Petta er merkelega suarad z vnder
teked/ vnder sliꝺka Guds Heilags An
da aminning/ þui dragcr þu vndañ j
Dag ad giora Jdran/ huor veit nema
þu verder j dag skindelega j burt suip
tur/ eda huad verdur þa aꝑ þre Jdran
sem þu ætlader ad giora a morgun?
Ad Bæn heyra þig j dag þa þu kall
ar riettelega til sijn hefr Gud þier all
oꝺa heitid/ eñ ad liꝺa þig Jdrunar
ausañ til morguns/ auk helldr til lem
gra langfrãa/ veit eg ecke huar Gud
hefur þier heited. So skaum vier þa
ad þad er onguñ stirking til Vggalei
sis z Jdrunarleisis þo eingiñ meige od
rum sroenka yferbootar.

3 I þridia læge hofũ vier oss hier vt
af þessa aminning ad taka/ ad þ fyrst

ong

onguū a nie[illegible] ſtvanta y[illegible]ſloddur z
leidrietting ar/ þo ſlle z Ogudlegr ſie/
þa ber oſſ þeſſ ſijdur ad þreita ſi edu
aplæta ad bidia Gud fyrer þeim ſem
þeſſ hattar eru.

Huad giorde ſa goode Samuel ſpa
madr/ þegʳ Iſraels Folk hafde ſto
lega brotid a moote Gude z honum/
gaf hñ þa nockud vpp ad bidia fyrer
þeim? Nei ovguañeigiñ/ heldr ſeig
er hañ ſo til þeirra/ þ ſie ſiarlægt fra
mier ad eg ſyndge ſo a mote DROtt
ne/ ad eg giefe vpp ad bidia fyrer yd
ur/ z ad kienña ydur þañ gooda og rett
ta Veg. 2. Konga. B. 24.

Þad er onguanneigiñ ad eſa ad ſa
goode Eſaias/ ſem z eirnig merg øf
ur Guds Born mūe hafa bedid Gud
Niartanlega ad leidrietta þennann
Manaſſen/ z ſnua honum a rietttann
Veg aptur/ huorra Bæna hañ mun

hafa

hafa noted j þui ad hñ epter so hrœd elega z languaranlega drygda Glœpi komst aptr til so godrar Jorñar. Enkñ er ecke olikiegt ad hñ mune hier vtj hafa notid godra z hiartanlegra Bæna sijns Gudhrœdda Fodurs.

Þad er lesed vm Cæresoduriñ Augustinum ad hñ j sijnum vngdoms arum z vpp vexte hafse vered hreckuijs z oþyrerlætsamur næsta / z þar med orded villu Madr/ Enn hñs gudhrœdda Moder Monica liet alldrei af mz heitum Tarum ad bidia Gud fyrer honñ ad hñ mætte leidriettast. Þegar nu Biskup þrar Borgar þar hun var/ heyrde heñar sijþelldar Andvarpaner vm þetta sama epne/ þa sagde hñ heñi/ ad omogulegt være ad sa sonur s so morg Tar være vt hellt þ j Gugs Auglite/ kiñe illa ad fara/ þad sañadist og/ þui hañ vard sijdañ eirn

hiñ

hiñ beste z nytsamlegaste Lærefadei
Christneñar. Þar fyrer siær þu O
gudlegañ Mañ/ Formælltu hønum
ecke / helldur bid Gud af Hiarta fyr
er hñ/ad hñ mætte snuast til sijns
Skapara/ z fortak þu þ alldrei/ad
Gud nume kuña ad snua hønum til
sijn/ Þui jllur var Manasses/ þo ol
ladest hañ af Gude Gooda Jdrun z
yfirboot. Einkum sie þetta sagt For
elldrunum/vm sijn ostyrelsi Børn.

Fræmueigis slendi j Titlenum/þe
gar hñ var fangeñ j Babylon/so hñ
kuñe ecke ad hræra Hønd nie Foot/
vtañ la þar sem hañ var komeñ.
Afgudadyrkun z Gudlaust Lijferne
Manasse kuñe Gud ecke leingi ostre
ffad ad lijda/ helldur jñañ nockra Al
ara epter sijkt hans Ogudlegi fræm
þerde/sende Gud þa vr Chaldea jnn
j hans Rijke/til ad herja vpp a hañ/

C her

þeir yþeruñu hñ/ꝛ ſluttu hañ herter
eñ j Babylon/ huar ed hñ var halld
eñ vpp j heil tíju Aar/bundeñ þungū
Jarnvidium/ſo ſein añar Olmur hle
ckia Hundur. Þeſſer Nleckier eda
Jarnuidiur komu hm̄ vm ſyder til ad
vorkieñaſt/ſo þær þrycktu þeſſa agiæ
ta ꝛ hiartanlega Jatning wt aþ hñs
Niarta. So ſem leſa ma j annare
Chronikubokeñe 33. Cap. Og kienn
er Manaſſes oſſ hier med ſānu Dæ
ne/ad þegar Gud vill giora Jdrande
Mañ af Ogudlegum ꝛ Athugalauſ
um/þa plagar hañ ad giora þad med
Kuol ꝛ mootlæte/tīmanlegu j ımſañ
mæta/ſo ad ſañaſt a hm̄ ſm̄ Eſaias
ſeiger. 26 Cap. DRottiñ / þegar
Nørmūgeñ er þ Nondū/þa leita Mei
biſn/ꝛ þegar þu ſtraffar þa/þa hroc
þa þeir til þīn amiſſelega. Diſfulliñ
predikar ſo fyrer Mannſkiepnuñe ad

þeg

ar Gud leggr sitt straff vppa Mañ/ þa giøre hañ þ af Natre/ og ecke til neins goods/ eñ þ er ecke so/ Gud str affar Meñena þar til / ad þeir skule leidast þar med til Idranar/ z hiart anlegs akalls til sijn/ so s hañ giør de vid Manassen. Latum oss þui hefur vna vid Kualer z Mootlæte/ z athugum huad Guds tilgangur er j þui Efne / Sæll er sa sem sliſkt kann ad skilia z skoda.

Vpphaz Bænarcñar
er so hljodande.

DROTTin Almattu
ge Gud/vorra Fedra/
Abrahams/Isaachs og Ja
cobs/ og peirra Riettlætis
Sædis.

Med pui ad Manasses var ein Ef
bresktur Madur/ pa hepr hañ nefnt
Gud sin huorn hñ akallar epter sinu
Modurmæle/IESNOuah/Es IE
HOBAN. Þ Norrænast BERA
NDE. Petta er þñ sæna lipāda Gu
de eckert vppnepne ad heita Berande/
pui hñ alleina var fra Eilyfd/ er og
varer ad eilyfpu/ Nañ hefur sinna Be
ru af vnguum peiged/ Es allerhluf
er ha

er hafa af honum peiged ad vera þ
peir eru/Og meiga pui helldur nefn
ast/hia Gude Verdãde/eñ Verande/
Pui adur eñ peir vrdu/ þa var Gud/
þo aller hluter adrer eydduſt aptur/
z yrde ad ongue/ þa er þo Gud ſamt
þ hñ er/z var ad eiliſſu. Soddañ D
vmbreytanlegañ/ Avarande/ Sialf
verande Gud z DROTTIñ/ækall
ar Manaſſes ſier til hialpar. Enn
par hann leggur par til peſſe Ord.
Gud Abrahams/ Iſaacs
og Jacobs/ þa lýtur hñ Trwar
Augum ſýnum til peſſ Nadar Fyrer
heitis / ſem ſa ſañe eiliſſe Gud haf
de veitt z ſuarad/ ollum peim preimur
Forfedrum/ ad af peirra Sæde ſkyll
de ſa fædaſt/ ſem allañ Heimeñ ſkyll
de endurleyſa/z i Sætt aptur kaupa
vid Gud/z er puilýk Meiningeñ/ſm

hañ

hann segde so.

O þu sañe Dyrdareñar Gud / sem ecke ad eins þínna. Veru hefur af ón guñ þeiged eñ aller hluter aþ þier / t ert þui allra Hluta æðste. t verduga ste Velldiskraptur / helldur heþur og eirneñ moñunū þa giæsku openberad ad þu villder þīm af Abrahams Isaachs t Jacobs Sædi / giefa þañ End urlausnara / sem allañ þeirra Brest skillde bæta / þig sīm so ert j sialfþum þier mikills hattar / eñ vid Meñina goodur / þig akalla eg j þessare miñe Grætbeidne / til þīn fly eg / hiá þier leita eg mier hælis.

Þar næst nefner Manasses þann Gud sem hann tilbidur j sinne Bæn.

Gud þess Riettlæta Sædie Forþedraña.

Nuad vier skulum ecke so skylia / sīm þar

2) sólmyrkvi 15

par hafe nockur riettlætur edur synd laus fædst af Abrahams Isaachs ꝛ Jacobs Sæde/ad Christo einum vnd añ teknum. Helldur þa kallast hier Abrahams Isaachs ꝛ Jacobs riett lætt Sæde aller truader/þuiad eitt ꝛ hid sama verdur Abrahams Sædi til riettlætis reiknad / sín sialfū honum/ eñ huad var þad þa? Þar vm vott ast so j Gene. 15 ꝛ Rom. 4 Abra ham trwde Gude ꝛ þad var honum til Riettlætis reiknad. Trweñ a Christum er þa þ sem Abraham giør de riettlætañ fyrer Gude. Trweñ a Christum er þad ꝛ eirneñ sem Sæde Abramams Isaachs ꝛ Jacobs giør er riettlætt. So sem S. Paull þad a lyktar til Galat. 3 Med þssum ordū So verda þeir nu sín Trwariñar eru Blessader mz þeim trwada Abrahā. Nuar fyrer þo Abraham og Forfed

raña aller nidiar sieu af Natturuñe eitt hreckuñst Sæde epter siñe holldleg re fædingu. Esa. 10 Þa eru þr þo eitt Blessad z riettlatt sæde vegna siñ ar andlegrar endurfædingar sem skied ur fyrer Trwna. Þa er so sem Man asses segde. Almattugur eirn z sañe DROTTin/Gud Abrahams Isa achs z Jacobs /z allra trwadra sem reiknast þrra epterkomendr/ Til þyn giøre eg þessa mijna Bæn.

Riettelega hefr nu sa jdrande Man asses birtad sijna Bæn z jdrunar jatn ning/þui hñ giorr hana ei til heidin glegra Afguda s eckert eru. 1 Cor. 8 Nellour til þess eina z saña Guds sñ eirn er sa/ af huoriū aller hluter hą þa þeigid ad vera þ þr eru. Ecke bir iar hñ Bænarjatning sijna til pramñ lidiña Neilagra so sem Papistar/þui hñ visse ad þeir mundu sig ecke kuña ad stoda so sem þar stendur skrifad.

Esa. 64. Abraham veit eckert af oss/ z Israel þecker oss ecke. Nellder til þess eina z sanna Guds/ sem þecker sig na. 2. Tim. 2. Til hans sem plant ad hefur Eyrad/ z kan þui ecke annad en ad heyra. Psalm. 93. Einkum Bæner þeirra Truudu z Idrande.

Þar næst kiemur hann fram þyrer þann sanna z eilifa/ eina z rietta Gud/ j Trauste þeirra Nadar Fyrerheita sem Gud hafde giefed Abraham/ Isaac z Jacob. vm Endurlausnaran Jesum/ j huorium Gud hafde heited alla þa ad blessa og Bænheyra sem a hann trydu. Þennan besta Vin Jesum þa þyrerheiten/ enn nu sidan j Holld enu openberadan/ tekur hann med sier/ þa hann vill koma fram þyrer Gud mz Bæn sina z Jatning/ þui hann truer ad hann og engen annar/ sie Medalgan gareti a millum Guds og Manna.

hvert ár, en sjött.
það heitir sumarauki eda lagningarvika. Merkidagarisl
eda

1. Tim. 2. Og er þetta so mikid ju gt vm þau þyrstu vpphafs Ord Manasses Bœnar.

Nu þer hñ eñ leingra aframm/j þ ssare sine Bœn z Grœtbeidne/seigiande. Þu sem giørt hefur Himen og Jørd/ og allt þad sem þar er jnne. Þu sem Hafed hefur jñsiglad med þinu Bode/og hefur Underdiuped jñe luckt og jñsiglad/til Dyrdar þinu ogurlega og Dyrdlega Nafne / so ad huør Madur hlytur ad skielfast og hrœdast þyrer þine myklu Magt. Ef vier stiaum eirn Lytelmagna / edr heyr

57,2			
37,3	—	—	—

heyrum vmkomulausan Man/ trass uglega tala edur gisra/a moote einū Magtarmyklum/volldugum Herra / Da plaga Viner þess Vesala z trass suga Mans/ad benda hm̄/med þessū Aminingar ordum/ ad han skule giæ ta ad sier/vid hūn Man hn̄ eige/z giæta ad huad epr mūe koma/ þar eigest ecke jafnr Mek vid. Eins alīk ka gisrer Manasses hir / vid sialfan sig/ hn̄ so s̄ leider Salu sine þ Sion er / huad omælelega Volldugan/z o seigianlega Magtarmykest Herra z DROTTin̄/ han hafe med synū Syndum stygt z til Reide reitt/ Sem er/ þan Almattuga Skapara allra Hluta/ og so sem ammiser sialfan sig ad lata af slikre Modgisrd/z trass uglegre Þuerwd vid han/z leita sier helldur hia hm̄ Fridar z Fyrergiefn ingar/so hn̄ verde ecke med Salu og

Loka

Á árinu 1858 verða tveir myrkvar á sólu, og tveir á tungli:
1) tunglmyrkvi 27. Febr. hefst í Reykjavík kl. 7. 42' e.

Eskaina/ kastadr jeilisfa Kualaña þí nu. Þessa Magt ꝛ Almætte Guds le ider hañ sier þyrer sioner/med þessum Ordū.

Þu sem giørt hefur Him en og Jørd.

Það er lesed/ad til eins Einsetuma ns (sem hiet Antonius) hafe eitt sinn komed einn Vitur Madur/sem hafde spurt þeñan Antonium/ huad hann hefde ad giora þar allema/ í þre Eyde mørk sem hann være. Antonius suara de hann/ ꝛ sagdest vera ad skoda ꝛ yfer vega þar Natturuna/ ꝛ Guds skapa dar Skiepnur. Sa visse Mañ spyr hann eñ framar/ huoriar Bækur hañ hefde sier til adstodar þar til. Anton ius sagdest hafa þar til Book Natt uruñar/ Meinande fyrer þa Nattur uñar Book/ allan þeñan synelegann

Heim

Neim/ z allar Skiepnur j Heimenū. Nu elskulegier j ORDTne/ þessa stooru Veralldar Book leggur Manasses þ vss/ og hefur hun þriu Blød epter / ad læra þar aþ og lesa Guds Stoormerke/ epter þui sem Lærepad criñ Clemens Alexandrinus seiger. Fyrsta Bladid er Himineñ/ þ annad Jordeñ/ þ þridia Siooreñ. Þessum Blodum vilium vier nu vppfletta z ad eins lystid j þeim lesa/ z munū vier þa finna z formerkia ad a huoriu einu þessu Blade stendr nærelega z liosslega vppskrifad almætte og magtarvellde ORDTins.

So mikid sem vidvyk Himneuū/ þa vottar Spamadureñ Dauid vni hann z seiger j 19 Psalme ad Himnarner skyre þra Guds Dyrd/ z Festing iñ kuñgiore hñs Handa verk. Þetta ord Festing dregst j þui Hebreska mal

enu

3) tunglmyrkvi 24. August, verdr syniligr i Suðrhaf. En

enu af þui Orde sem merker Brief/ed ur Book/ visselega þess vegna ad þar med auisſadest/ ad Nimineñ sie eckert añad eñ eitt ſtoort vtbreitt Brief edur Book/ vppa hvoria ad ſkrifud sie mz ſtoorum vpphafs Bookſtofum Guds magtar vellde ꝛ almætte. Eñ hvorium er møgulegt allt þad ad leſa sem ſkrifad ſtendr a þui ſama Briefve.

Vier vilium nu ad eins yferſkoda j ſnøggu bragde þ fyrſta Bladed ſ er Nimineñ. Nimineñ þesse er ecke añad eñ eitt ſtoort Huelfe / af Vatne giørt ꝛ tilbwed/ſo sem Dauid seiger/ j 104. Pſal. Þu giører af Nimnenum ſo sem añad Tiallð/ Þu hvelfer þad øþantil med Vatnenu. ꝛ ct.

Nu villde eg fraм villdu koma aller Nagleiks Meñ/ aller Smider/ aller Handuerks Meñ/ ꝛ segdu hvørt þeir treyſtu sier til ad ſmiꝺa eitt Riafi eda

Hvøl

Nuolfe/af Vatne einungis. Ẽñ þr mundu aller seigia þar nei til ad þad være þm̃ ecke mogulegt/z þ være z a moie Natturuñe ad þ kyñe so ad stan da/z hallda sier til samans ofrosed/ ad þad være j eirnre Nuolsingu vpp yþer nockrum hlut/ so sem þ ma giør ast af Kopar eda Tine / edur odrum þuilꝭkum Þiettum og þurrum Hlut um. Ẽñ somt z madur þa hefur DROTTiñ Gud gietad þad giort audueldlega/ Nñ hefur giort þa ny klu/hæfu z vꝭdu huolsing Nimenſi ns aþ Botnum/ z hana so stadfest þ vtaꝭ Stod og Styttur/ad hun hrær est z vellteſt yfer voru Nøfde sipelldle ga. Nuer skylde þa ecke vilia þeckia þar vtaf Guds endalauſt Magtarve lde z Almættis krapt.

Nu vilinm vier fletta vpp þui od ru. Bladenu Veralldar Bookareñar/

sem

[illegible] er Jordeñ/ z allt huad þar er [illegible].
Eñ huar viliũ vier taka þad Mal
fære/med husriu vier kunnum fyllile
ga ad wtskyra þad margfallda Almæ
tte/Dyrd z Krapt Guds/sem a þessu
Blade stendr skrifad. Þuiad huort
heilst sem vier lijtum / þa siaum vier
þar er allt fullt Vitnisburda/ þeirra
sem sampyckelega/ z so sem med einu
Munnde votta z seigia med þeim goo
ta Dauid. Psalm. 104. ORDT
in/ Huad stoor z margfallt eru þijn
Verk? Vysdomlega hefur þu þeim
allum nidur skyckad/z Jordeñ er full
af þijnum Audæfum. Þui þar er eck
ert Dyr so auduirdelegt/ eingeñ Vrt
so flæm/eingeñ Eik so lijtel/eingenn
Malmur so lijtels verdur/ad þ votte
cke z Vitne bere vm Almætte Guds
ins Skapara. Hugleidum ad eins
dætta eitt/er þ ecke furda z fyrn yfer
öll

oll fyrn/ ad sa stoore pickue z þung e
Jardar hnsttr hanger þar mitt j Lop
tenu hafande huorke Stolpa Stod
nie stittu vnd' sier/ Nuad marger Spe
kingar z Vísindа Menn hafa vilиad
vppleita orsok þar til / ad slykt kuñe
ad skie/ eñ hafa fared þess fiær Sañ
leikanum/ sem þeir hafa fleira tilgie
ted hier vm̃ Guds Ord alleinasta sy
ner þa rietta z sonnu ordsok þar til/ s̄
er endalaust Guds Almætte/ þ̄ huort
ad Jardarkringlan er Grunduollud/
so hun vare æþenlega. Psalm. 104.

Þessu odru Bladenu vilиū vier nu
fletta vm/ og skoda þad þridia/ sm̃ ad
ur var sagt/ ad vare Sioreñ/ Þar vn
tal' sa Idrande Manasses a þeñan
hatt. Þu hefur jñsiglad Si
oreñ med þijnu Bodorde/ og
hefur læst og jñsiglad Vnder

diwp

diupen/ til Dyrdar þijnu Tignarsama og hrædelega Nafne/so ad sierhuør Madur hlytur ad skielfast þyrer þier/ og oottast þyrer þinne myklu Magt.

Tuent er þ elskuleg Guds Børn sier høfū ad athuga j þui þridia Bladenu/ z j þessū stranx vpplesnu ordū.

Þad þyrra eru þau storu Dasemdar verk Guds j Sionum.

Þad añad/ hvar til þau eige.

So miked sem vid vijskum þeim stooru Dasemdarverkum Guds j Sionū/ þa talar Manasses Kongur þar vm med þessum Ordum/ seigiande.

Þu hefur jnnsiglad Siotn med þijnu

þtinu Bodordi / og hęþur jñi byrgt og jñsiglad Vndirdiupin.

So vier mættum skilia þetta þess betur / þa skulū vier vita / ad j þyrstu skopun Heimsins / þa huldu Vatneñ Jardarkringluna allt vm kring. Enn epter Guds Bode ꝛ Bifalningu / þa huarf Vatned ofan af Jordeñe / strags a einu Augnablike / ꝛ saþnadest j tileinkad Plats / Holur ꝛ Giootur / og so sem falde sig þar jñe. So er nu Sioreñ ecke j sjñum eigenlegum og nattturlegum skad ꝛ Farveg. Þui skylde þad epter Nattturuñar hætte ganga / þa munde Siooreñ eñ j Dag / ganga luckt yfer allañ Jardarhnottеñ. Eñ ad þad ecke so skiedur / þa er þad ad þacka Guds Almætte / huerk ad

Dj Vatn

Vatnenu hefur nidur sockt/ ꝛ so sem
j vtlegd wtreked/ nidr j diwp Siafar
ins/ ꝛ jñsiglad Vatned/ par so s̄ Tex
te vor kuedur ad Orde/ og hefur sett
Fiolleñ so sem til megtugrar sterkrar
Nurd" edr Portgrinda/ til ad jñebirg
ia Votneñ so þm̄ takist ecke ad þalla
aptur wr sjnum takmorkum/ helldur
hallde sier til samans so sm̄ eiñ vppbl
asiñ Belgur/ so sem sa 33. Psalmur
þ" vm talar. So þorer nu ecke Siodr
eñ so langt ad ganga/ eda piooka/ sm̄
suarar eirnre Fingurs breidd/ edr þū
lunge/ vpp yfer þad Takmark sem
honum er af Gude sett. Þuiad þo ad
Siodreñ sie myklu hærre eñ Jordeñ/
epter þui sem þar seiger j þeim 104.
Psal. Þa hlytur þo samt Sioreñ ad
hallda sier samañ j þeirre siñe Næd/
ꝛ kañ husrke nie ma neinstadar a
ganga/ an Guds skipunar. Job. 38.

Enn

Ẽñ þegar hẽñ sa Almattuge Herr
añ z Skapareñ brytur vpp Jñ sigled
z bifalar og leifer Sioonum/ ad gan
ga a Land vpp z kiefia Jordena/ þa
bryst hẽñ a med slẽkre oþur magt og
vnderleggur Landed/ ad allt þad sem
þyrer hønum verdur flæder j kaf/ og
Sanduerpur/ so sem þ gieck til j Noa
Floode. Gene. 7. Nuar vm Ritning
iñ so liosiega hlioodar/ þar opnuduſt
allir Bruñar þeſſ mikla Diwps/ og
Gluggar Himensins luku sier vpp/ og
þar kom eitt Regn yfer Jordena j 40
Daga z 40. Nætur.

Nuad gieck þa Gude til þſſ ad jnne
byrgia so z jñsigla Siooeñ nidur j
hẽñs Diwpe z

Þad giørde hañ til Dyrdar
sijnu vegsamligu og hrædelegu

Dijg gu Naf

gu Nafne/ seiger Textenn vor.
So ad huer Madur hlioote ad ottast hann og vera hræddur þyrer hans myklu Magt.

So skulu Menn enn nu hier wtaf/ kallast vid hans Gudlega Majestat z Almætte/ z læra hier af þess helldr ad hrædast slijkan Herra/ sem so yfer væltisstoora Magt hefr j Hende/ ad su ovidrædanlega Siaparins Olgaa hlytur eirnenn ad hlyda hann/ z a mote sinne Natturu ad lægia sig z fela sig j Diwpenu/ so sem j odru Fangelsishwse/ fyrer hønum.

So hofum vier nu elskulegier j DR Ottne/ hingad til liked j Book Natturunar/ z vppfleett hennar prem: Blodum/ sem er/ Himen/ Jord z Siodren/ z feinged þar sinne ad skilia/ huar su

VEIRLIT VEIR. SÓLKERFID
Jarðsvetrarmánuðr
Lærdoms Kristz

su dyrdarsamlegt z vegsamlegt ad sie Almætte DROTTins.

Nu vilium vier skrifa oss vpp til Miñis/ vr pessare Book Natturunnar/ priar Idrunar Reglur. Latū oss giepa vel gaum ad pū/ z gleyma pm ecke.

1 Su fyrsta Idrūar reglan er pesse.

Nuor eirn Syndugur Madur a ad huxa par vm/ ad Gud a Himnum hū sie eirn Almættugr Gud/ z sie sier pess meire Naudsyn a/ fyrer sāa Idran/ ad komast j Satt z Binattu vid hann aptur.

Eeskuleger j DROTTne/ pegar nockur er komeñ j Natur og Oblyndu eins stoormecktugs Herra z Yferdri ottnara j Verolldune/ Nuad hrædr: z kuysdande verdur sa hiñ same Madur? Nuorsu leitast hū vid a allar sydr: ad nā aptur pess Stoormegtuga Her

Umskurn Krists
VERLIT VEIR SOLKERFID
miðsvetrarmánuður

ra Nad ꝛ Vingan ? Enn huad eru Verallðleg Nøꝑdingiar ꝛ Magtar menn ad reikna? þeir vilia ad sønnu heita Stoormegtuger. Achilles hinn Sterke kallade sig hrædstu allra Grickia. Attilas skipade ad kalla sig Ogn ꝛ Dotta alls Heimsins/ Enn ef riett er alited þa meiga þeir aller heita lyst ilmagnar / Ja med ollu Magtarlauser/ so ꝛ sialfur Heilagur Ande Guds þar astsyngur. 140. Psalme þar hñ amisser oss med þessū Ordū. Treisted ecke vppa Høfdingiana/ þr eru Menn þr kuña þo ecke ad hialpa/ Og Syrachseiger/ Cap. 10. Kongur j Dag dauður a Morgun.

Saul Kongur var daudlegur ovinr þess gooda Dauids so ad Dauid stood stoor ofte ꝛ Ogn af hønū/ samt kunne Saul alldrei ad festa Hond a Dauid/ Dauid slapp allt jafnt hia hans Blood

gyru

gyrugu Nøndum/ Eñ huorrū skyldc takast so ad sleppa hia Nendi DRD TTins ? ad soñu ønguū/ Nū er eiñ Almættugur Gud z hefur so langa Nønd ad haū z so nær nidur j afgrunn Siafarins/ hū jnnbirger so z jnnsiglar Nafid ad pad verdur ad liggia so sem añar pange pyrer hønū/ z pad vogar ecke ad hræra sig vm eins hærs breidd j burt padañ s pui er skipad ad halda sig/ vtan Gude so lykc.

Petta athugade sa Gudhræddc David vel/ par þ snere hū sier til DRD TTins j diwpre Anduarpan jnns Hiarta mz þssa Spurning Psal. 139. DRDTtiñ huort skal eg flyia fyrer þīnum Anda/ z ct. Hier vm hefur og lyka peinkt sa Idrarde Kongur Manasses/ z vegna þess hins sama þa prīsar haū so merkelega almætte DRDTTins j sīne jdrunar Bæn og

Jatning þessare/viliande þar mz vpp
vekia sialfañ sig/til riettelegs z ræke
egs Jdrunar angurs j Ottaseme og
Audmyktar fyrer Gude.

Nuzadu eirneñ hier vm j þssnu Ni
arta/huor hellst þu ert/ miñ Christ
eñ Brooder z Syster/z mlycktadu so
med sialfum þier. Sia/Gud DR
OTTiñ er eirn Almattugur Gud/
j a/soddañ Gud sem giort hefur Him
en z Jord/ z hepur jñsiglad Siooeñ
med ssnu Bodorde/ til Neidurs ssnu
mykla z hrædelega Nafne. Þar þ vil
eg an allrar dualar z vndañdrattar
snuast til hans/z er þess betur/sem eg
ziet sæit mig fyrre vid hañ/ So ad
hans hid mykla Almætte verde mier
helldur til huggunar/ eñ til Ognun
ar z skielfingar/so sem þ er Diosfun
um. Æ þad er hrædelegt ad falla j
Hendur DRDTTins. Job. 10.

Zu

Nu kann (ma skie) eitt Idrande Mans Hiarta hier vppa suara so eg seigia/ Pad er vśst/ad Gud er eiñ Almæktugur ꝛ hrædelegur Gud/ ꝛ þui er þess betur sem eirn sætteſt þyrre vid hañ med sañre Idran. En ad idraſt er ecke j vorum Mætte edur Megne. Nattturlegur Madur skilur ecke neitt af Anda Guds/ þad er hñ Heimska ꝛ hñ kañ þ ecke ad þeckia. 1. Cor. 2.

Vier erum ecke duganleger nøckud gott ad þeinkia af oss sialfum til. Nu ørneñ er mier þa møgulegt af mjnū eigen Krapfe edur Skilninge/ ad gieta snwed mier til Guds/ ꝛ giørt saña Idran?

Þetta er satt. Ad giora Idran/ þ er ecke Verk vors Fryvilia / helldur er þad Guds Verk/ Gud verdur sialfur ad giøra Idrunena. Esa. 31. C. 2. Tim. 2.

z Þar fyrer þa giordu þier nu þr
amveigis wtaþ j hugan Guds Almæ
ttis/þessa adra Jdrunar Reglu.

Gud er eirn Almattugur Gud/hñ
hefur skapad Himen z Jord aþ ong
uo/Þar fyrer kañ hñ ad verka j mi'
rietta Jdran z yferboot.

Ja hñ ecke alleinasta kañ vel ad
giora þ/ Nelldur z eirneñ vill hñ gio
ra þad. Þui so stendur med liooſum
z klærum Ordum skrifad j Heilagre
Ritningu. Ezech. 36. Eg vil giefa
ydur eitt nytt Hiarta/z eirn nyañ An
da j ydur / z eg vil taka j burt Stein
hiartad wr ydar Hollde/ z giefa ydr
eitt kiotlegt Hiarta/Eg vil wtgiefa
miñ Anda j ydur/Og vil giora ſodd
añ Folk af ydur/ sem gange j mīnū
Bodordum.

Lattu þad ad eins ecke vanta til ē
þier ber / Heyrdu med Gaumgiæfne

Gude

Guds Ord/þui þ er sa Midell z Verkþære/ med huorriu Gud veitter z verkar rietta Trw. Og þar med lýka þa bid þu ap Hug z Hiarta/ nz Spamañenum Jeremia/ sem so seiger j sýnum þridia Cap. DROTTin snw þu mier/ þa mū eg snuast/ þuiad þu DROTTin ert min Gud. Og vt af þeim 51. Psalme þa bidtu so z seig. Gud/ skapadu j mier hreint Hiarta/ Og gief mier eirn nyañ vissañ Anda.

Villde þa framar citthuort Christed Hiarta so þeinkia edur seigia/ Þo eg meige gieta giort einusinne rietta Jdran/ þa er þad ad oottast/ ad eg meige saint þalla aptur vppa nytt.

3 A moote slýkum Þonkum skulum vier læra ad setia þa þridiu Jdrunar regluna / sem z eirnest kañ ad takast vt af Guds Almætte/ a þessañ hætt.

Gud

Gud er eirn Almættugr Gud/ þ^r fyrer gietur hann epter styrkleika sijns Oendanlega Almættis / hallded vid Magt Jdran z Yþerbodt þess Synduga sem Jdran giorer/ z læted hana vera z vara / allt fram til þess hann farsællega skilur vid þenann Heim.

Være þ Verk/ ad standa stødugur j sanre Jdran/ komed vnder vorū Krapte z Mætte. Þa mættum vier vel vera vggande z kunnandc þar vm/ hvort oss munde þad takast edr ecke/ þui hvorse snøgt z auduelldlega kann þad til ad bera ad Mannskiepnan hrape z falle j Syndena. Mz þui Ritningin vottar Prov. 24. Ad sa hinn Rietlæte falle siøsinnum a Deige. En þegar vier hugum vm vor saluhialpar efne/ þa eigū vier ei ad alijta vorn vanmætt helldur a Guds almætte so sem S. Pietur kienner oss þad miog huggunar

sam

samlega seigiande. 1. Pet. 1. Cap. Pier verded ap Krapte DRDTins pyrer Trwna bhuarader til Sæluhi alpartinar. Pessu samhliodar pad sem S. Pall skrifar j Pistlenum til Philipe. 2. Cap. Gud er sa sem j ydr verkar bæde p ad vilia z ad framkuæma/ z j næst fyrer faranda Capitula sama Pistils kicmr hñ pram mz pessa kroptugu Huggun seigiande. Sa sem j ydur hefur vppbiriad p gooda Verkid hñ mun p z fullkomna allt vppa pañ Dag Jesu Christi. Þ" þ þo vier epter giørda Jdrun follum af veikleika vorum j marga Synd z margañ Bresl/ þa burt kastar þo Gud oss eckc samt fra sinu Auglite/ þeg" vier koñ unst vid vorn Veikleika z bidiū fyrer giefningar a honum. Og erū so stoduger z afram þorum j riettre Jdran þuiad oss til nakuæmrar Huggunar

sem d

stendr so skrifad j Psalm. 145. DR
OTTin helldur vid magt allū peim
sem falla/ z reiser vpp aptur alla þa
sm̄ miðr eru slegner. Item j 37. Psal.
Ef sa hin Riettlæte fellur þa verdur
hn̄ þo samt ecke j burt snarad̄r/Þui
ad DROTTin helldr hn̄ j Hønd/
hn̄ hialpar hønum a fœtur aptur/so
sem eirn good̄r Fader Barne sīnu þa
þ.dettur oforvarandis. Og skal hier
vm so vera vt talad ad sīne.

Spæmadurenn Ose. j 14. Cap. Þa
hn̄ villde jnnan skams enda sīna jdrū
Predikun þa talar hn̄ m̄z þssū Ordū
til sīna Tilheyrenda/z seiger/ Tak
ed þesse Ord med ydur/ z snwed ydur
til DROTTins/z seiged til hans/
fyrergiep oss allar vorar Synder/ og
zior oss til gooda/Þa vilium vier opp
ra Vxum vorra Vara.

A sama hætt þa enda eg nu þessa

Pre

Predikun/ ꝛ seige til allra sem þet
lesa edur heyra lesed / Taked þes
Ord heim med ydur/ sem standa j þe
um þremur Jdrunar Reglum. Snu
ed ydur til DROTTins/ og seige
til hans / Fyrergiesz oss allar vora
Synder/ ꝛ gior oss vel til. Þa vil
ium vier offra Vrum vorra
Vara/ Amen.

Ælunnur Bre

dikun/vt aþ Manaſ ſes Bæn.

BViad þiſn Reide er obæ releg / huar med þu ogn r þeim Syndugu. Eñ My kũſeme piña Fyrerheita er mæleleg og oranſakanleg. Þuiad þu ert DRÓTTin̄/ a allrahæſte/ yþer allre Ja darkringluñe/ mikellrar Þo enmæde/ og miog Myſkunſa

mur

mur/og straffar ogiarnā Re
nena/og hefur aþ þinne Giæf
ku/þyrerheited Jdran til þy
ergiefningar Syndaña.

HEria Erutitla giefur Manass
es Gude/ j þessare sine Jdrūar
jafningu/ t andlegre Bœn. Þui
ad þyrst kallar hañ hann Almæt
tugañ DRottin. Þar næst/
Reidañ Domara. Og j þridia
mæta/ Ein Myskūsamañ Fo
dur.

Vm þañ Fyrsta Vegsemdar t Ti
gnar Titel Guds/ hefur talad vered
j næst fyrerfarande Predikun. Nu
epterþylgia hiner tueir/sem eru j þessū

Ef Ord

Ordum jnneluckter.

Eñ þijn Reidi/huærre þu Ognar þeim Syndugu/er o bæreleg/Enn su Myskunse me sem þu þyrrerheiter/er Dmæleleg og oransakanleg.

I þessare Grein (so sem eg nu strags sagde) Banar Manasses/verdur Gud oss merkelega vppmæladur/z syndur ad einu leite/so sem eirn reidur Doomare. Eñ ad odru leite so sñ eirn Myskunsamur Fader. Huad med snoggus alite synest ad vera hu ad a moote odru.

Þuiad so dæmer Mañlegur skilningur. Sic DROTtiñ eirn reidur Drottenñ/þa kañ hñ same vndereins ei ad ba miuklætur z Myskūsam Fader.

Eñ vier skulum vita ad þetta tuent

er ecke

er ecke huort a moote odru/ helldur pa ma huortueggia petta rietteleg a seigiast vm Gud/ Eñ po j adskilian legañ mata. Puiad Reidur er Gud DROTTiñ epter Logmale sinu/ vid alla Idrunarlausa Syndara/ vid huoria hann kann ecke epter sinu strongu Riettlæte odruvisse ad aud syna sig/ eñ so sem eirn reidañ Doma ra. Enn par a moote pa er hñ Myskunsamur epter Evangelio/ olli Idrande Mañum/ epter Krapte Forpic nustu z fyrerboonar vors Milldasta Endurlausnara/ z yppasta Kieñema ns Jesu Christi. Rom. 8.

Nu j Jesu Nafne elskuleg Guds Børn/ vilium vier pa framar skoda z ypervega pessar tuær Nafngiptur/ eda Æruititla/ sem vorum Almættuga Himneska Konge verda hier giepner/

og pad vilium vier giora j tueim Greina kornum.

I J peirre fyrre vilium vier siæa og skoda/pa sæarheitu Reide DRDTS ins a moote Syndeñe / z a mote ollū Jdrunarlausum / sem syndga vppa Nadena.

II J peirre seirne Greineñe vilium vier par a moot siæa og skoda pa Endalausu Myskun Guds vid alla Jdrande Meñ / s Nad Guds gyrnast / og epter Sæluhialpeñe pyster.

Nafñ fame sa Myskunsame Gud / virdest hier til ad giefa sijna Nad z Blessun / vegna sinar myklu z hæ lofadrar Myskunar.

AMEN.

Sa Jdrande Manasses liggur pv j Babylon / j sijnum Nordu z Omiu

ku Jarr

ku Jarnſiøtrum z Bøndum. Og ſeig er af mæddu lyſtelætu Niarta.

Obæreleg er þijn Reide hu orre þu hootar þeim Synd ugu.

I þeirre Griſku Bibliuſie ſtendur þ Orda til tæke ad vnder Reide DRD Tins ſie omøgulegt ad ſtanda/ edur ſtandaſt/ z er þ̄r af ſo ad merkia s̄ ad Guds reide ſie a̅nad hỳt ſo yfer mæta þ̄ng/ ad omøgulegt ſie nockrū Mañe ad gieta vnd̄ hęſſe ſtaded/ er a̅ hū dyn ie yþer þa Syndugu ſo s̄ a̅nad Elld legt flood z breñande Glood/ ſo ad þ̄r ſie ønguū Mañe þſſ vegna vnd̄ vært nie fært. Ja ſañarlega ſañarlega er þ ſo mỳner elſkuleger/ Sañarlega þa er Reide Guds ſo obærelegur punge/ ad vnder hønū kañ engen ad ſtanda

helldur hlytur Mañeskiañ vnder þe im Þunga/ nidur j grunn ad sockua/ Og neina so sic ad sa eola Dyrmæte Vokue Christi Raudlitada Bloods/ z þ heilnæma Tærañа Vatn/ af ri ettre Jdrun wtpressad/ verde stockt j þ Ellds bæl Gudlegrar reide/ þa nid ur þryckier z kiepur þad Mañskiepn una vm sydder/ j þa nedstu Kuol z Af gruñ Nelustes/ so sem sa sterke/ Voll duge/ z vandlætingarsame Gud/ sialþ ur seiger j Deut. 32. Elldur er vpp geingen j mine Reide/ z hñ mun bren na allt nidur j þ nedsta Nelustes.

Lætum oss skoda nockur Dæme hier til. Nuor brende vpp med elde z Br estesteine/ af Nimnum ofañ/ Stadena Sodoma og Gomorra? Þad gisrde Elldur Gudlegrar Reide. Gen. 19.

Nuor apmade z foreydde þañ Kon unglega Stad Jerusalem? Elldur

Gud

Gublegrar Reide giorde þ. Esa. 24.

Vier þurfum ecke so langt Dæme ad sækia / mũu ei eñ j Dag eydast Lo nd ẽ Ríkec? Huad a þessa vorũ aumũ tꝯmũ / eru arleg fijdende ordeñ / Huad oller þessu? Meñ kuña vijst margʳ ad rar Orsaker ad finna / eñ þesse er su ri etta Nafud ordsokeñ / sem Manasses astyngur hier j þessũ vorum Texta.

Ad Reide GRDTtins sem hañ hootar þeim Syndugu / hun er so Obæreleg / ad þyrer hẽne kañ eingeñ Nlutur ad sta ndast.

Sa Konunglege Spamadur Da uid / hefur þ ap reynsluñe þeinged ad vita / huad obærelegur punge / ẽ bitur lega breñande Ellds regn / ad Guds Reide sie / Þar fyrer bidur hñ so med

eptermiñelegum Ordum/ j þeim 38. Psalme/ z segier. DROTTin straffadu mig ecke j þiñe Reide/ og typta mig ecke j þiñe Grimd.

Nu þo ad oss sie kient þetta/ z vier gietum þui nøckurneigeñ nærre / af þeim Dæmum sem vier siaum z heyrum/ ad Reide DROTTins sm hñ hoptar þeim Syndugu/ sie med ollu obæreleg/ þa fyrnest oss so strax yfer þ ad strax vier høfū þar af augun/ þa trwum vier þui ecke/ So vier meigum med riettu spyria/ so sem sa goode Guds Madur Moyses spurde fordum. Og med Narme hugar segia so sem þar stendur j Nistugasta Psalme.

DROTTin/ eñ huor truer þui ad þu reidest so miog? Og huor kunder fyrer sliſkre Grimdar reide?

J Landenu Polen hefur Diobull eñ vppvaked fyrer skomu so Ogudle

ga Villu z Gudlostum/ad þar þiñast þeir sm̃ kiçña/ad Gud kuñe alldrei ad reidast. Nuar a Þ þa heima/sem hiñ Jdrande Manasses seiger hier j siñe Jatningu:

þijn Reide/ DR Dettiñ/ sem þu hoctar þeim Syndugu er Dbæreleg.

Edur huad hefur Þ þa ad þyda sem S. Paall skrifar til Rom. 1. Cap. Ad Reide Guds aþ Himnum mune verda openber/ yfer allu Dgudlegu Athæfe z Drettlæte Mañaña:

Eñ huad kiemur Þ vid oss huad þeir Diofuls Villu andar/sem þra rettum Christeñdoom eru fallner/ þeir liwga edur vpp dickta vm þañ sanna Gud? Gud giæfe ad a medal vor s Rettchristner reiknunst/og þui Naf

ne

vilium heita/ finduſt ecke þeir ſem ſo eru hirdulauſer ꝛ Vgglauſer / ad þr þeinkię ecke einuſiñe vm þſſe Manaſſis Ord. **Ad Reidi D Rottins ſem hñ hotar þeim Syndugu hun ſie obærilig.**

Eñ Gud Nade/ þeir finnaſt/ ꝛ þo ecke allfaer. Nu vilie þeir ecke ann ats/ eñ lifa ſo afraꝫ ı ſiñu ſkynlau ſu ꝛ Gudlauſu Athugaleyſe/ Og þei nkia ſo ſ Lærefadereñ Syrach ſeig þr þeinke/ ı 5. Cap. Ad Gud ſie mi ſog Myſkunſamur/ hñ mune ecke ſtr affa ſig/ þo þeir Syndge ſo miked ꝛ leinge ſ þa lyſter. Þa lauſ þa hlau þa ſitt hlaup til Glotunareñar.

Eñ vppa þad ad vier ſ vppa Sa luhialpena vilium ſtunda/ meigñ ſlꝭ ka Pancka temia ꝛ nidur dempa/ vil

ium

ium vier leggia a vort Hiarta Tuær nytsamlegar Idrunar Reglur/wt aþ þessum þyrra Parte Textans.

Su fyrre skal vera þesse.

Ad þad fyrst/ Guds Reide huorre hafi hootar þeim Syndugu er obærc leg/ Þa a huor fyrer sig ad varast þsi meir z framar Syndena / z vera þss Ottasamare þ þeirre Obærelegu Guds Reide. Eda mũ ei þ vel til fallede Sañlega/sañlega. Hlydesi Børn og Godder Þienarar/ef þeir vita ad sinn Fader z Nwsherra reidest mkaslega þa hñ reidest/þa fordast þaug af frumsta Megne z vidleitne / ad stygga hann / Eda ef hñ er ordeñ styggur/ þa ottast þau þyrer honum/ z vilia sem sist auka a þa hans Stigd / so hann verde ecke eñ reidare.

Nu er Gud Fader vor allra / Og Herra vor allra/ eñ vier hans Børn

og

z Þionar/Malach. 1. Cap. Þui ætt um vier med rieftu/ so sem Godd Born z Þienarar/alla oss þar til ad leggia/ad vier styggium sem sijdst peñan vorn Himneska Fodur z Hwsherra/ med Syndum a moote Samviskuñe/ vijsuitande z viliande.

Þuiad hans Reidi huørri hñ hootar Þeim Synduga/ hun er obærelig.

Þar fyrer þu Christen Mañeskia huør hellst þu ert. Bilie Disfull/edr þitt synduga Hollð z spillt Nattura/ blæsa þier þssu edr þuilskū Þaunkū j Briost. Sie/ nu er þier hægt ad koma fram Lostagyrnd þine/nu er þier hægt ad nia þui/edur þui af Naungans Gotze/alldrei er þier so audueldt sem nu/ad sniskia z æseilast Naung

ann

añ/ z giora honum skada a hans Lýf
se edur Æru/ þar þyrer vogadu nu til
slepp ecke þessu goodu tækefære sm̃ þi
er nu giefst. Gott er ad sedia einusiñe
Gyrnd sýna. Gotz z Peninga er gott
ad eiga. Ad gieta einusiñe hefnt sýn
er sialdæsta eñ ad meiga lifa z rt. Þa
grýptu strax til þessarar Idrunar reg
glu/ set hana a moote Diofulsins inn
blæstre/ z Holldsins tilteygingu / z se
ig so/ O mýn Sæl/ O mitt Hiarta/
giør þad ecke.

Þui su Reidi sem Gud hotar þeim Syndugu er obærelig.

2 Su añur Idrunar reglan sem
vier skulum læra vt af sýkre yhugan
Guds obærelegrar Reide er þesse.
Ad med þui ad Guds Reide/ er sosm̃
sagt hefur vered obæreleg/ sm̃ Syndu
gum

gum er hootud af Gude/ Þa ber ein um aumum Syndara þess meir/ z þss þyrr ad flyta sier ad gisra Jdran/ so hañ þæe þeirre obærelegu Byrde/ Gu dlegrar Reide z Nefndar / sem allra fyrst af sier kastad.

Þui þar er eckert annad Rad eda Midell til a Nimne nie Jordu / til ad fa komest vndañ þeim obærelega Þwnga Syndareñar/ jllrar Samuitsku z Guds Reide/ helldur eñ alleina sta soñ Jdran/ z þ ad snua sier til Guds aptur/ So sem Jeremias Spæna dur vitnar j. 18. Cap. Þuiad j sañre Jdran þrýfur Trwar hønden sterkle ga til þeirrar obærelegu Byrde/ z leg gur hana ap sier/ z vppa Christum/ Nuer ad er þad Lambed Guds/ s ber allar Veralldarennar Synder.

Joh. 1. Cap.

Ann

Añar Partureſt

Huad vognarlega reidur ad Gud ſie vid alla Idranarlauſa Syndara/ Pad hofum vier hingad til heyrt.

Nu ſnyr Manaſſes vm ſijnū Jarn fiſtrum/ vppa hina ſijduna / ſetur bæde ſier z oſſ þyrer ſiodner/ ad vier j hugum hier j mooke/ huad harla Myſkunſamur z Nadargiarn Gud ſie/ vid alla Idrande Meñ/ þa ſem hungrar z þyſter epter hñs Nad z Hialprœde. Ord hans eru ſo hliodande.

Eñ ſu Myſkunſeme ſem þu fyrerheiter/ er omælanleg og Oranſakanleg.

Haſi ſetur þetta huort a mooke odru/ Guds Nootun/ og Guds Fyrerheit.

Jtem/ A adra ſijdu Guds Reide/ eñ

adra tijdu/ Guds Myskunseme/so sin hañ villde so miked seigia. Sie Guds Reide stoor og megn/pa er þo Guds Nad mykiu stærre z megnare.

Eñ so petta mætte verda oss þess skilianlegra/pa giefur hñ Myskunseme Guds/ fus merkeleg Nopn/ Og epter þeim Nopnum alyckiar hann z helldur fyrer Sañ/ad Gud sie eirn Myskunsamur Gud z Fader/vid alla þa sem i sañre Idran leggia sig z iste lykia/i hans vijdi wbreidda Nadar fang z Fadm.

1 Fyrst seiger hañ ad **Myskunseme Guds ste omælanleg.**

Ja sañlega/ sañlega er hun omælanleg. Þui so seiger Syrach berlega i z. Cap. Guds Myskunseme er so stoor sem sialfur hañ. Eñ huorsu stoor er þa Gud sialfur? Þar til suarar so

ar so Job j 11. Cap. Nñ er hærre eñ himeneñ/Huad villtu giora? Diupare eñ Helvijte. Huad kañtu ad vita? Nañ er leingre eñ Jordeñ/ Breidare eñ Siodreñ.

Reikne nu huor sñ reiknad gietur/ Mæle nu huor sem mællt gietur/ Telie nu huor sem taled gietur/ z skripe huor sem skripad gietur/ huad hæ z stoor ad Guds Myskunseme sie. Par duger eingeñ Reikningskapur/ Mæling/Tala edur Skript. Pad er allt onytt. Mz einu Orde er þ sagt z satt sagt.

Guds Myskunseme er omælanleg.

Jæ ecke alleinasta Omælanleg/ Helldur og so j annann Mæta

Oransakanlig.

Gud er mikell og okiendur/ seiger Job 36. Cap. Hans Aaratolu kann

eingēn ad vppleika. Nu er Guds Myskunseme so stoor (so sem sagt var fyr ax) so sem Gud sialfur/ Par fyrer er hun z so oransakanleg.

Huad skal par margt vm tala / hu ad omattugt oss sie ad ransaka pa Dgrūpanlegu Guds Myskunseme? Sie eu nu vorer Vitsmuner z pecking hier j pessum Heime so ofullkomen / ad vier faum ecke grundad nie skyniad hūnen vor Bein samteingiast j Modur Lysse/ Epter pui sm̄ Dauid seiger j 139. Psalme. Huorneg faum vier pa gietad grūdad z ransakad Guds Myskun/ z adra puilyka Guds Leindardoma? En einkanlega er þ po omogulegt fyrer oss/ ad fa pad skiled/ ad DRDTTin Gud er so Rietklat ur sad hā par med z vnder eins er Myskunsamur. Petta hid sama kallar sa Konunglege Spamadur Dauid/ pā

hulda

hulda Vijssdom. Psalm. 51. Og S. Paall j 1. Cor. 2. Cap. Pa huldu z heimuglegu Speke Guds.

Eñ pad ad ORDTIñ Gud vor sie eirn Nadugur og Myskunsamur Gud/ Pad prijssar z beuijssar Manasses med tusfolldu Astæde.

1 Sem er petta fyrsta. Ad po Gud ORDTIñ sie sa allra Næste pa sie hañ po samt næsta miog poleñ moodur/ z Langlundargiedsamr/ huar med hañ lade z locke pau syndsamlegu Mañaña Børn til Idrunar. Rom. 2.

2 Pad añad hans æstæde/ wt af huriu hñ beuijssar ad Gud sie miog Nadugur z Myskunsamur/ er petta. Ad hñ straßßi Reñina ogiarnã.

Æ huad Niartnæmt og Nuggunarßullt er petta Ord/ Ad ORDTI

iñ straffe Meñena ei giarnañ. Þui eꝑ epter Ósk og vilia Guds geinge/ þa sægie hñ giarnañ/ þad hñ þyrfte alldrei ad straffa neirn Mañ/ Nelldr ad so sem hñ er su hædsta z mesta Gi æska/ So inætte hñ ecke nema eintom is Elsku z Blíðu tiꝛ z audsyna síñe dyrmætustu Skiepnu/ Mañenū. Og þ er hans eigenlegt Verk/ Esa. 28. Eñ þegar hañ kañ ecke añars/ enn epter síñu ovmbreytanlegu Rietlæte ad straffa Mañskiepnuna/ vegna he ñar Synda/ z Illskuverka/ þa er þad honum añarlegt Verk/ Og hñ giør er þad a moote síñum eigenlegū Vil ia/ So sem hñ vottar med liooſū Or dum hia Ezech. 18. z 33. Ca. Þar hañ so sem hroopar epter þeim Idru narlausu/ sem ættla sier ad deyia wtaf j Syndunum/ z steypa sier so j Helvíꝛ te nidur/ z talar til þeirra med þessū

æmiñle

amiñelegū Ordum seigiande. Nuar fyr̃ villtu so deya/ þu Israels Hws? Þui eg hefe ongua þocknan a Dauda þess sem deyr.

Nu vel/ sie þetta nu satt/ so sem þ kañ alldrei ad eilifu ordruvis esi satt ad reynast. Ad Gud straffe Meñena ecke giarnañ. Og hafe Gud ongua þocknan a Dauda þeirra sem deya/ huorneñ ma þ þa satt vera sem Caluinistar kiẽna/ Ad Guds hatur til sū ra Maña/ sie su fyrsta Ordsok til þeirra Sæluglotunar.

O nei/ langt fra / Gud vill ecke ad nockur Madur skule glatast/ helldur ad aller/ z huor eirn snwest til Idrunar/ z verde Sæluhoolpner. 2 Pet. 2. z 1. Thim. 2. Eda huorneñ kyñe Myskunseme Guds ad vera omæleleg ef hñ villde ecke vera ollum Meñum Nadugur?

3 Nid pridia æstæded sem Manasses hepur fyrer sier/til pess/ad Myskū Guds sie omæleleg er pad.

Ad hñ hapi pyrirheitid Jd runeñi til Fyrergiepningar Syndaña.

Af pesshattar Fyrerheitum er oll Neilog Riting pull / z par vppa er bygt allt p heilaga Predikunar Embætte / So sem Sonur Guds sialpur pad mvssar/ seigiande hia Luc. 24. Nlaut ecke Christur sliskt ad lyda / z vpp ad rissa pra Daudum a pridia Deige/z Predika lata Jdrun z fyrergiefning Syndaña j sijnu Napne/a medal allra Pioda.

Packer sieu pier/Jm eilyfar pack er sieu pier sagdar z lagdar/ pu eilyfe Myskunsame Gud/ad pu oss aumum

Jard

Jardarmsdkum/ til Nada z eilſſþra Salarnota/ hefur ſkickad z tilſett Jdrunena/ z latid oſſ vita ad þ ſie þinn Vilie/ ad medtaka Jdrunena fyrer Syndernar. Sap. 12. Være þ eeke þa Vei oſſ/ Vei oſſ aumum/ vier hlyt um þa æfenlega ad deya z tortynaſt j vorum Syndum/ Eſi þu hefur epter þiñe Giæſku/ þyrer heited Jdrun til þyrergiefþningar Syndaña. Þu villt giora oſſ þau allra þægeleguſtu Nag nadarſkipte/ ad vier ſkulum læta þig fa vora Jdrun/ So villtu þar a moot giefa oſſ Fyrergiefþning vorra Syn da/ fyrer vora ſtooru Synda ſkuld/ vi lltu medtaka Jdrunena/ og vera þar ined til frids vid oſſ.

Þad er nu ſo med fæſtum Ordum talad vm Guds Myſkunſeme/ epter þui ſem Texteñ gaf Leidarvijſer til.

Nu vilium vier hier vtaf taka oss tuær ægiætar Idrunar Regle.

Og er su hin þyrre þesse.

1 Eirn Idrande Syndare skal minna stalþañ sig a þañ Naadarrijka Asetning Guds/þar ad hañ vill medtaka Idrun fyrer Syndernar. Ellegar so vier vijkium ecke fra stalþs Manasses Ordum.

Ad Gud hefur þyrerheited Idran til Fyrergiefningar Syndanna.

Hier skal og eirn Syndugur Madur sem Idran giorer/ Grundualla Trw sijna stoduglega/ Og vilie þar fyrer añadhuort Dispulleñ edur hans Syndumspillta Nollð/senda honū þessa Freistingar Panka i Nug. Þar er eingeñ Midell nie Vegur

gur til þess/ad þu komest laus fra þ̄j
num Syndum. Þa skal hñ strax grũ
þa til þessarra Manasses Orda. Ad
Gud hafe þyrerheitid Jdrũ
til þyrergiefningar Syndan
na. Nier vid skal hañ hugga sig / ad
þo Gud mætte med riettu/ef hañ vill
de tortyna þeim Synduga/ an allrar
Nadar/so sem hñ gierde vid Diofl
ana/ og gaf þeim engua von þar til
ad þeir mættu þyrer neina Jdran og
Yferbot/komast aptur j Smtt z vin
gan vid sig.

Þa saint z adur hefur hñ tiad oss
Mon̄unum so mikla elsku z Myskun
fram̄ yfer Einglana sem fra honum
siellu/ad þo ad vier syndg̃ opt z ill̃dũ
a moote hñs Gudlegre Majestat/þa
vill hñ þo inztaka Jdrun fyrer vorar
Synder/ huar fyrer ef vier giortũ riet
ta Jd

ta Jdrun/ þa ſuptar Gud þeim obæra leiga Punga vorra Synda af oſſ.

Drag þier hier wt af þu Chriſtiñ Sial þeſſa lifande z kroptuga Nugg un/ og ſeig ſo. Eg er aumur Synd ar e/ þ jata eg og vid kieñe/ eñ ſa trw fa ſte z Myſkunſame Gud/ hefr bæde mi er z ollu mannlegu Kyne audſijnt þo ſtooru Nad/ ad hñ vill mztaka Jd run þyrer Syndernar/ z hefur giefid mier þad fyrerheit/ ad þegar eg giøre rietta Jdrun/ þa vilie hañ af Fødur liegre Nad þgiefa mier allar mijnar Synder/ þar vid helld eg mier/ z vil ziarnañ ahlijdaſt Nad mijns allra oſſaſta og giæſkufullaſta Guds/ og fylgia epter hans ſkickun j þui ad giø ra rietta Jdran/ treiſtande þui efunar lauſt/ ad hñ mune Jdrun medtaka þ mijnar Synder epter ſijnu þ heite.

Su

Su ønur Jdrunar Reglan er þsse. Ad eingeñ Syndugr skal j sijnū synd um øruinlast/ nie øruænta sier Guds Nadar/ helldur hugga sig vid oprioo tanlega Guds Myskunseme/ ad þo ad synden sie kroptug/ þa sie Nad Guds miklu kroptugre. Rom. 5. Synder vorar eru ad soñu storar z meir eñ sto rar/ þui þær eru giørdar a moote þm Næsta z staesta Gooda/ sem er Gud a Nimnum/ Nuar þ eingeñ Synd er so lijtel/ ad hun forþiene ecke eilijfa For dæmingu/ epter þeirre mlyckunar gr ein sem þar stendur. Deut. 27. Bøl vadur sie huor sa sem ecke helldur allt huad skrifad stendur j Logmalenu/ ad hñ giøre þar epter.

Eñ huad vm þ telur/ þo alldrei sie Syndeñ so stoor/ z meir eñ stoor/ þa er þo Guds Nad z Myskunseme enn þa langtum stærre.

Slep

Sleptu ecke þessare Nuggun / þu Christed Niarta/ z þegar Diofulleñ bryzlar þier vm stærd z mergd Synda þiña/þa kastadu hm̃ aptur þ Naser/þessum Idrunar Ordum Manasses/z seig med hm̃.

Su Myskũseme sem þu Drottiñ þyrerheiter er omælanlig/og oransakanlig. Þui þu ert DRottiñ hiñ allra Hæste/yfer allre Jardarkringluñe/Mikellrar Polinmædi/og harla Myskunsamur/ og straffar ogiarnañ Meñena. Og hefur epter þiñe Ciæsku þyrerheitid Idrun til Fyrer

gief

giefningar Syndaña.

Syngdu þar vm ınz gladre Roddu med Dauid seigiande.

Þo morg z stor sie mañleg Synd/ Myklu stærre er Nadeñ. z cf. Minstu z eirneñ a þa ægiætu Nugg unar Grein/sem skrifud stendur j Harmagrat Jerem. 3. er so hlioodar.

Þad er Guds Giæska/ad vier erum eeke alldungis fordiarfader. Hans Myskunseme hefur eñ nu ønguañ enda/helldur er hun a huørium Morgne ny. So sem nu ad Sooleñ verdur so sem þerſt z vng aptur vppa nytt/ a huørium Morgne/ wtbreider sỹna skiæra Byrtu z Geysla/z lætz sig aptur sia/huorsu s hun a fyrerfaranda Deige/ hefur kuñad ad hafa orded formyrkuud ap Poku z Dymu þeirre sem af Jordusie hefur vppdreyngest j

Lopted.

J ſama mata vppreſſur ꝛ eirneñ/ ꝛ endurnyaſt daglega med Sooluñe/ en dalaus Guds Nad ꝛ Myſkunſeme/ þo vier ſifellega/ ſo leinge ſem vier lif um/ formyrkuum hana/ med Þoku og Dyñu vorra Synda/ ꝛ giorū oſſ hęñ ar overduga. Og ſo ſem ad Sooleñ þa hun er vppruñeñ/ wtbreider ſiñ Ci oma ꝛ ſitt Cioos/ yfer alla Jardarkri ngluna/ So wtbreider ꝛ Gud huern Dag/ Vænge ſiñar Nadar ꝛ Myſk unar/ yfer þa viſdu Versludu/ Og er þws ꝛ til reidu/ alla þa ad vmfadma med ſiñe Nad/ ꝛ fyrer eilifre Fyrer dæmingu þeim ad forda / ſem a ſama Deige kuña ad falla/ þa þeir vppriſſa aptur þ ſaña Idran.

Þar fyrer þo vier daglega ſyndgū og þorpienum ecke añad eñ ſtraff/ þa vppreſſur þo eirneñ daglega j allum

ſtødū

stødum med Sooluñe/ Guds Giæska
z Myskunseme.

Par fyrer sie so þu syndger a þessū
Deige/ þa hyxadu þar vppa/ að a þ
sum Deige er Guds Náð z Myskun
seme vppruñeñ/ hvar eð wtbrcidest y
er allañ Heimeñ/ so sem Geislar Sol
areñar / efastu ecke þar vm/ að hun
mune þier so vel sem ollū øðrum vpp
runnzeñ.

Eñ mundu þig þar vm/ að Sool
eñ gange ecke vnder/ yþer þýnum Sy
ndum/ So þu hafer ecke þrra Idraft
aðr / þui þu veist ei/ hvort að Soleñ
mune þier a Morgun vpp aptur reña
edur ecke/ z med Sooleñe Guds My
skunseme. Sæll er sa sem heþur part
j þre fyrstu Vppriſu. Apocal. 20 C.

Og þeirrar Sælu voska eg mier
z mīnū Samchristnum j
Jesu Naþne/ Amē

Þridia Bredi

kun/wt aþ Manasses Ban.

ÞAn af þui þu ert Gud Þeirra Riettlætu/ þa hefur þu ecke sett Jdrun þeim Riettlætu/ Abraham/ Jsach og Jacob/ Huørier ed ecke haþa syngad a mote þier. Eñ eg hefe syndgast/ og mijnar Synder eru þleire eñ Sandur vid Sio.

Elst

Ástuleger j Christo. Sa hæst Hvpplyste Guds Mañ / Daniel Spæmadur / giorer fyrer DROTTne eina lystelætlega Lotning / j þeim 9. Cap. sinar Spædoomsbook ar. Og talar þar med þessh ættar Ordum til Guds.

DROTTin (seiger hñ) Vier ligg ium þrañe fyrer þier mz vorum Bænum / ecke vppa vort Riettlæte / helldr vppa þína stooru Myskunsemi.

Nier so sem spyrner sa Gudhræddi Daniel fra sier mz sínum odrū Fælle sllum sínum eigeñ Verdugleika verkum z Forþienustu / Eñ med odrū dregur hñ ad sier Guds omælelega Nad z Myskun / z lætur þta vera sitt Bænar stool / framm a huorn hñ krypur / z framm a huorn hñ stydur sig j sinne Bæn. Þuiad þta er sa allra beste Grundvollur fyrer eirn Christeñ Mañ

ad byggia Bæn sijna vppa Guds Naad/ ꝛ einkanlega Jatning sijna þa hann vill hana gizra fyrer Gude riettelega huad hid sama sie ma j Jdrunar Psalmum Dauids/ einkum j þeim 51. þar hann strags j sijnum fyrstu Ordū grunduallar Bænena sijna a Guds Giæfku og Myskunseme / og seiger. Gud vertu mier Naadugur/ og aþinna mijna synd epter þinne mikillre Myskunseme.

Þessa somu Konst kann eirneñ ꝛ vid hefur Kong Manasses j sijne nakuæmu ꝛ Niartnæmu Jatningu ꝛ Jdrunar Bæn. Þuiad strags grijpur hann til Guds Endalausrar Naadar og Myskunsemdar/ lætur hana vera grundusliñ vppa huorn hann bigger Bænena sijna/ Nier vm hefum vier j næst þyrer þarande Predikun nockud talad ꝛ kient/ ꝛ alyktum vier so þann fyrsta

Part

Part þeirrar merkelegu Manasses Bænar.

Nu epter fylger sa aðar Partur so mu Bænar/ Nuor ad hefur jñe ad halda/ Skriptargang og Synda Jatning Manassis/ Og ma þsse hans Jatning skiptast sundur j tuent.

Þuiad.

1 Fyrst medkienner hann og kañast vid mergd sinna Synda

2 Þar næst j odru læge / anduarpar hñ z klagar yfer Stærd z hrædelegum þunga Syndaña/ seni hañ hafe Drygt.

Og vm þessa tuo Þarta Manasses Bænar edur Jatningar ætlum vier nu ad tala. En med þui þad vill vera allt oflangt vm huortueggia ad tala til samans/ þa vilium vier allena þ fyrra taka oss fyrer Nendur ad þessu sinne vm ad tala. Sem er þ

ta/ Ad Manasses jætar openberle
ga/ skyrt z skuggalaust/ huad opt z tij
dum hñ hape syndgad a moote Gude
z hñs Heilaga Orde.

Sa Trwpaste Gud / giepe oss til
pessarar Vmpeinkingar/ sijna Gud
domlega Nad z heilagasi Anda/ J
Napne sijns elskulega Sonar Je
su Christi vors jæta Endur
lausnara/ Amen.

Adur en Manasses byriar sinn
Skriptargāg/ pa lætur hñ vnd
añ fara/ so sem nockurs konar
tilbwning z jafngang til hans j pessū
Orduin.

Eñ med pui pu ert Gud pei
rra Riettlætu/ Abrahams/
Isaacs og Jacobs/ huorierad
eige

cige haþa Syndgad a mocte þier.

Þad syneſt so ſem þau þyrſtu Ord j þeſſum Inngange/ er so hliooda. Gud er Gud þeirra Riettla tu/ſieu þuert a mote þui ſem ſa Trw linde Guds Mañ Moyſes vottar og ſkrifar vm Gud/med Liodſum Ordū/ j Num. 27. C. ſem so hliodar. Ad ORDTIŪ ſie Gud alls Lifanda Nolds. Eñ þeſſu ſkulum vier koma ſo ſamañ/ad epter þeirre fyrſtu Trw argrein vorre/ vm ſkøpun z verndan allra Skiepna/ þa er Gud viſſulega Gud alls Nolds/ So ſem vier z eirn eñ ſyngiū med vorum ſmaa Bornum/ wt aþ þeim 145. Dauids Pſalme. Allra Augu vona til þīn ORDTiñ. Og j þeim 24. Pſal. ſtendur ſo

Jordeñ er DROTTins/ ꝛ huad par ſñe er/ Jardarkringlañ og huad par a Byr.

Eñ epter peirre pridiu Grein vorr ar Trwarjatningar vm Helgunena/ pa er ꝛ heiter Gud. Gud peirra Riettlætu/ huorium hñ añ ap Nad ſinne/ alls Goods / ꝛ byr j peim þ Trwna. Joh. 14. Og hier eiga heima peſſe Manaſſes Ord/ par hñ ſeiger/ **Þu ert Gud peirra Riettlætu.**

I odru lage eru peſſe Ord/ ſem þr ſtrax epter koma/ nockud vandſkileñ/ ſem eru peſſe/ **peim Riettlætu er ei Jdrun ſett.** Peſſu ſyneſt ecke verda ſamañ komed vid pad ſem ſkripad ſtendur 18. C. Giornin ga bookareñar. Gud hefur allū Mo

ñum

ñum boded ad giora Jdran. En vier
skulum vita ad þ er vïst ꝛ vel satt/ad
þad er ad sønu ollum Mønum boded
ꝛ sett ad þeir giore Jdran/eirneñ þm
Riettlætu/Þuiad sa Riettlæte fellur
ꝛ so støsiñum a Deige/eñ hñ stendur
vpp aptur fyrer rietta Jdrun / seiger
Salomon j Ordskuida Bok. 24. C.

En þar Manasses seiger hier ad
Jdruneñ sie ecke sett þeim Riettlætu
Þa vill hñ avïsa ad þar sie stoor mis
munur Syndaña / þuiad sumar Syn
der eru sa medfædde Nætturuñar br
estur/sem ollum oss þylger/ Fyrer slïk
ar Synder hliota ꝛ eirneñ þr allra
Heilogustu Meñ Jdrum ad giora/ ꝛ
bidia so sm stendur j siñtu Børn j Fa
der vor. Fyrergief oss vorar Skuld
er.

En j odrulæge eru þar adrar stor
Synder og Lester strïdande a moote

Samvisku∫∫e. Fyrer ∫lꝯkum Synd
um taka þeir Heilogu ſier vara/ z þu
rfa þui ecke fyrer þær Idrun ad gio
ra/ ſo ſem Manaſſes og adrer Stoor
ſyndarar/ huorier ed haþa ſæt z þyn
gt ſꝯna Samuiſku/ med Stoorſyndū
z ſuꝯuirdelegum ptre Loſtum.

I pridia læge eru ecke heldur þſſe
Ord Manaſſes olldungis audſkileñ/
þar hñ ſeiger/ Abraham/ Iſaach og
Jacob ſieu Riettlæter.

Eñ hier til ſuaraſt ſo. Ad þo ad
eingeñ Madur verde Riettlætur þyr
er ſꝯn eigeñ Verk/ ſo hañ meige bera
þau þ̄ ſtz ſier til Fulltingis og Frid
þagingar þyrer Gude. Þa ſamt og
adr kaſt Madr þyrer Trwna a Jeſ
um/ ad verda z reiknaſt Riettlætur/ z
i ſlꝯku Trwareñar Riettlæte/ ſeiger
Manaſſes Abraham/ Iſaach z Ja
cob Riettlæta. So ſem med ſkyrum

z Lios

z hvorsum Ordum stendur skrifad/ j
15. Cap. Gen. Og j Pistlenum til
Rom. 4. Cap. Vm Forsodurek A
braham. Ad hann hafe trwad Gude/
z þ hafe hm reiknast til Riettlætis.
J Fiorda mata synest j fliotu Ali
ti/so sem þesse Ord Manasses.

Abraham/ Isaac og Jacob hafa ecke syndgad. Þau sicu þu
ert a moote þre almeñelegre Klogun
z Vottan S. Pals er seiger Ro. 3.
Þeir eru aller Synduger/ z hafa sko
rt a þeirre Hrosan sem þeir mitu að
hafa a Gude. Og a moote þui sem
stendur skrifad j Bookeñe Eccles. 3.
Þar er eingeñ Madur sem gott gie
re z syndgest ecke. Eñ vier skulum vi
ta/ ad vísst er eingeñ Madur'an Sy
nda/ Eñ so sem nu fyrer skiemstu var
sagt/ þa er stor mismunur Syndaña/

þui

Þuiad sumar Synder/ eru Openber
er ytre Lester/ Fyrer þm̃ afsakar Ma
nasses þa heilogu Forþedur/ þa hañ
seiger/ad **Abraham/ Jsaac og**
Jacob haþe ei syndgad / Eñ
eg hepe Syndgad seigir hñ.
So sem hñ segde/Þeir Heilogu For
fedur hafa varast Stoorsynder z Los
tu/z hapa halded Trwñe z Goodre
Samuisku/ Eñ þ hef eg (þui verr)
ecke giort/ helldur þar þuert a moote
Nuar vin mjn eigeñ Samviska ber
Vitne/ þui kañ eg mig enguañeigen
þar vndañ ad færa / helldur hlyt eg
mjnum Syndum liosa vidgongu ad
veita.

Nu sem þad Jdrande Hiarta haf
e lærted vndañ fara soddan jñgang
z vnderbuning til siñar Jatningar.

Þa

Þa les hñ sijdañ aluarlega þram sijn Skriptargang þ Gude/ z seiger.

Eñ eg hefe syndgad/ og mijnar Syndir eru þleiri eñ Sandur vid Sioo.

Ecke veit eg vel huad ad Alvarleg Jætning mæ heita / ef þesse ma ecke þui Nafne heita/ Þui ad hñ þecker z. vidurkiennir ecke ad eins Skuggalaust/ ad hñ hafe syndgad. Nelldur geingur hañ z eirneñ þar vid/ og barmar sier særlega þar fyrer/ ad sijnar Syndet sieu so margar/ og meir eñ margar / ad fiolde þeirra sie meire eñ Sandkornaña a Siamfarstrondunne.

Þar var fordum eirn merkelegur Reikningsmeistare/ sem hiet Archimedes/ hñ hroosade sier þar aþ/ ad hañ kynne

kuñe ecke allena ad reikna allañ Si afarsandeñ/ heldur þo ad allur Jard arhnøttureñ være ein Sandhrwga/ z þo allt þad Rwm sem er a millum Himens z Jardar/ være fullt af Sandi/ þa mætte finna tølu allra þeirra Sandkorna sem þar i være/ z þ være þeim ønguanneigeñ omøgulegt/ sem kyñe þær Konster sem heita Mæling arlyst z Reikningslist.

Eñ oss Christnum skal þ vera langtum trwanligra sem Guds Ande seiger fyrer Muñ Spæmañsins Oseæ 2. Cap. Ad Sinafar sandeñ kuñe eingeñ Madur hvørke ad mæla nie reikna.

So sem þa ad Sandureñ Sinar ens er otelianlegur / So iafnar og vidurkieñer z so Manasses/ ad sijnar Synder sieu otelianlegar/ og þess meir z þramar sem hñ ransake sitt Hiarta z

ta ẽ sijna Samuiſku. Þeſſ fleire og fleire Synder þa fiñe hñ/ſo ad a þær verde ongre tølu komed.

Þo hañ hefde ſo mikid tilfekid/ad Synder ſijnar være ſo margar ſm̃ korneñ være j ſo miklum Sande ſm̃ hañ kiñe yfer ad gupna mz ſiñe Nende/þa hefde þad matt reiknaſt meir eñ mikid. Þuiad huad morg Þuſund Sandkorn kañ Madur jñe ad lykia j fullñ Nefa/ eñ hñ mæler ecke þañ Sandiñ j Nefa/helldur heilu Nafe allrar Veralldar ſem hñ reiknar a mots vid Synder ſijnar.

Mijnar Synder eru þleiri eñ Sandur Siaþarins.

Þad er ſuñañ ad hañ vill merkiaſt læta/ ad ſijnar Synder ſicu med øllu omøgulegt ad telia þo hñ villde/ Og er ſo þtta ſkripta mal z Synda Jat

ning

ning Manasses.

Nu vilium vier færa oss hana j nyt og skulum vier vtaf þessum Texta taka oss priar agiætar Idrunar Reglr.

Og er þsse hin fyrsta.

Ad eingen skyllde draga Fiodur yfer Synd ᵉ sýnar/beria þm̃ nidr eda læta sier lýtid til peirra siñast/so sm̃ spillt Nattura plagarꝫad giora/helldr breyta epter dœme Manassis.

Nuad giorer hñ paʳ huorniñ finst hm̃ til siña Syndaʳ Ecke ber hñ þm̃ nidr /ecke jafnar hñ peim saman vid eitt Sandkorn/ helldur vid eina yfer mata stoora Sanddyngiu sem so sie stoor ꝛ mikil ad hñ hefde vnder hęñe hloted ad kiesiast/ ꝛ nidr j Neluýtis afgrun vnder henne ad sockua/ vtañ so sie ad Gud lyte sýnu liknar Augum til hans ꝛ hialpe honum sialfur/vndañ peim olsdanlega Punga.

Petta

Þetta hid sama giorer eirneñ sa go
de Dauid j sijnum 40. Psalme/ þar
hñ so klagar. Mig hafa vmkyngt
otelianlegar Sorger/ minnar Synder
hafa høndlad mig/ so eg kañ ecke fra
mier ad sia/ Þær eru fleire eñ Hær
eñ a minnu Høfde/ z mitt Hiarta hef
ur mig ypergiefed.

Eñ huørneñ hagar Verolldenn
z heñar Børn sier j þessu epne? Þa
ug haga sier so/ ad þo ad þau sieu al
deilis so diwpt nidur seckiñ/ j Ekañ
er og Vañer/ Lostu z Lyte/ z Synd
ernar sieu so hatt varnar vpp yper
þa/ so sem stoorer Sandbackar mæna
hatt vpp yfer Sionum/ vid Siaþar
strøndena/ Þa eru þau ecke ad sijdu
so kat z kurfdalaus/ Og ganga so Di
ta z Vgglaust fram/ sem þau hefdu
alldrei saurgad Vatn þyrer Gude sij
num/ Vilia vera halldeñ fyrer þa all

ra Froomustu og bestu Menn/ sem til eru/huorsu ꝰ Samuiska peirra vott" peigiande par a moote/ so sem hellst ma sia a Dræduendum Saurlyfes Strækum z Stelpum.

Ẽn slykt Folk hefur ecke annan Abata/ap þuilyku synu ogudlegu Rædlæge/en þ/ad þ forherder þar med/æ meir z meir sitt Niarta/so ad þui verdur þess torueldara ad snwa aptur til rietttrar Idrunar. Þuiad Gud DROTTin vill endelega z ollu framar ad men skule kannast vid Mergd/ stærd z Ciootleika peirra Synda/z bera trega z Angur fyrer þær/So peir kunne þess helldur z giør ad fiæ z skilia / ad hia hm̃ er myklu meire Nædz Fyrergiefning. Psal.130.

Su ønur Idrunarregla/sem vier eigum wt af þessum Texta ad læra/er þesse. Ad

1 Ad eirn z sierhuor Idrande Syn dare a ad jaata sýnar Synder/ z med openberlegu Niartans Angre/ad ga nga vid Skulld sińe fyrer Gude.

So giorde Manásses j sýnum Sk riptargange fyrer Gude / hań beyger Knie sýns Niarta / jaatar sig openber lega seigiande.

Eg hefe syndgad/og mijnar Synder eru fleire eñ Sand ur vid Sioo.

Þui þo þ sie vijst z satt/ad vier mz Jatningu z Skiptarmalum vorum þorfienum ecke af Gude Syndanna þyrergiefning/ so sem Papistar falsk lega kiena. Þa krefur saamt Guds sky ckun þess af oss/ad vier jaatū þar Sy nder/sem vier vilium oss skule þyrergi efast/epter huorre Guds Vijsdoms

rads skyckum/ oss ber ad halda oss.

Pessu samhliodar Predikareñ Salomon 5. Cap. Par so stendur skrifad. Leif ecke þínum Muñe ad lata syndga þitt eiged Hollo / Og seig ecke þyrer Einglenum (Þ er fyrer Prestenum þínum Skriptarfodur / Huorn Gud sialfr hefur sent z sett til Predikunarembœttesins) Eg em saklaus / añars ma Gud styggiast yfer þinne Raust / z fordœma allañ giorning þiña Handa.

Nyngad hlyder z eirneñ su merkelega Grein / ur Ordskuida book Salomonis 28. Cap. Huor hñ leyner sínum Misgiorninge / þeim mun þad ecke vel vegna. / Eñ hú s hñ medkiceñer z forlœtur / mū Myskun odlast. ecke vegna Verksins ; sialfu sier / þo eirn medkieñe þad ;llt sem hañ hefur giort / helldur vegna þess ad Gud hef

ur þa

ur pad so tilskyckad.

Ningad a þ z eirneſi sem skrifad er 1. Joh. 1. Cap. Ef vier seigium ad vier høfum ongua Synd/ þa villum vier sialfa oss/ z Sañleikureñ er ecke j oss. Eñ ef vier vidurkieñum vorar Synder/ þa er hann trwr z Rettlætur so ad hann fyrergiefur oss Syndena/ og hreinsar oss af allre Odygd. Ef vier seigium ad vier høfum ecke syndgad/ þa giorū vier hann ad Lygara/ z hans Ord er þa ecke j oss.

Jatning vor z skriptamæl æskuleg Syskin/ er so til ad lykia sīm ein Gull Þispa/ j giegnum huoria vier blæsum j burt fra oss z wr vorum Niortū þui heita Syndareñar Eitre/ eñ drøgū og swgum ad oss aptur Sæta suslun Guds Nadar.

Þui mzkieñer sa Konunglege Spa mañ Dauid j 32 Psal. Þa eg villde

 hapa

hafa þagad yfer mꝛ̃nū Syndum/ þa Vanmegnudust mꝛ̃n Bein af mꝛ̃nu daglegu veine/ þui þꝛ̃n Hond vꝛ̃ Dag ꝛ Nott þwng yþer mier/ So ad miñ Vokue vppþornade/ so sem skiedur j Sumarþurk/ Sela.

Þar fyrer jata eg fyrer þier mꝛ̃n ar Synder/ ꝛ leine ecke mꝛ̃num Miꝛ giorningum.

Eg sagde/ Eg vil jata þ̃ DROTTne mꝛ̃nar yfertrodslur/ þa þyrergaþ stu mier misgiorning miña Synda/ Sela.

Huor eirn riett Idrande Syndug Madur fiñur þad ꝛ reiner a sier eñ j Dag. Ad þegar hꝛ̃s Hiarta er þungt/ ꝛ þui er bangid vt af j hugan og þeinkingu siña Synda/ ꝛ hꝛ̃ geingui til skripta/ jatar sig þar/ ꝛ lætur sier tilseigia þa heilogu Aflausn/ þa þꝛ̃ er honum j sañleika so sem þar hefde

verid

verid vellt einum mklum þunga/ z yf
er vœttis stor Steirn hefde verid haf
ifi af sijnu Niarta.

Huors vegna vier skilldum sem opt
ast fwser z þegner vitia Skriptastool
sins/ z þar ad auk daglega/ Kuolld z
Morgna/ jata vorar Synder þ Drot
tne/ z vid urkiesa ad vier hofū marg
falldlega Stigt hans Guddoomlega
Majestat. Þui þ eru sakilega riett
mœlc ō þ gamla Ordtœke hlijder ad þ
er boot nockur Vansans/ ef sa geingr
vid sem giort hefur. Edur so sīm hiī
H. Bernhardus seiger j einum stad/
Ad pecking Syndarikar sie vpphaf
Salubtalparesk". Og sakarlega hlij
der good Afskaufn best vppa goda jatn
ing. Og so ō sa gode z gamle Chris
nikar Lœrepader Ambrosius Seiger/
Ef Jatning þess Synduga fer vnd
an/ þa hept" sier hefnd Guds ad kōa

a epter.

Su pridia Jdrunar Regla er a mo te þui sem Papistar kiesa/ z hefur þi ta jñehallo.

z Ad Madr skylldast ecke til ad vpp telia edur a Nafn ad Nefna allar sj nar Synder j sjnū Skriptarmalū.

Papistar kwga z þreingia þar til sjnum Tilheyrendum/ad huor eirn z eirn/kall z Kuiña/ þra þui komed er a tolfta ar þeirra Alldurs/ hlytr eitt sinn a huoriu Aare/ einkanlega vm Fostutjmañ/ ad jata z til Skripta ad bera med Nafne/allar þær Synd er/sinar z storar/sem eirn z sier huor veit sig hafa giort / og ad seigia oll Rok Root z atuik/ z tilnæfer allr til huorrar Syndar sjnum Preste.

Og hota þm aumu Mañum/ ad ef þeir draga nockra þa eina Synd/ þa s þeir miñast sig drygt hafa / o

jatad

ſamtada vndaſt j Skriptarmaalunum/ ba ſkule peim engeſt aſtur þra Synd fyrergiefeſt verda/þuiad su leynda og yferhylduada Synd/ſtande þraſtme fyrer Gude/z mklage þſſ hattar Maſt vaþlattanlega til cilyfrar Fordæmingar a efſta Dome.

Med þessu hafa þeir giort Foolk so hradt/ad D. Martinus Luther. ſeigeſt hafa þrekt eirn ſem vered hafe Doctor j Lagarietie/ Nuer so hafe vered kualeſt z plagadur mz þſt Skriptargange/ad haſt hafe þrisuar eda optar/komed aptur til ſijns Skriptarfodurs/ adur eſt haſt medtook Sacramented. Og þegar hſt atte nu ad bergia/ ef hſt kom þa nockud þ j Nugz hſt hafde ei fyrre til munad/þa hafe hſt ecke þorad aſtad eſt huijſla þad ad Preſtenum/þar þ Alltarenu.

Eſt a moote þuilyſkre Sanuiſku

Kualning z Pining/ þa skulu Christner Menn vita/ ad slikt hefur eng nan Grundvoll edur astæde j Guds Orde/ z kann vt af Ritninguñe eng uameigen ad beuisast.

Þuiad þo Madr vilie j giegnum lesa z ransaka alla Heilaga Ritning/ so laung sem hun er/ þa skal þar huorge finnast j henne/ ad Gud hafe boded edur skipad ad vpptelia med Nafne alla z sierhuorria þa eina Synd/ sem Madur hefur giort z drygst. Og ecke finst þar vppa neitt Dæme.

Ef þar þuert a moote verda fundeñ z lesen allnsda Dæme þar til / ad þeir Heilogu Guds Biner/ z aller Jdrande Menn hafa almeñelega z j eirne sunnu / jatad og vidurkient sinar Synder.

Þad er og eirnest med ollu omoguleg/ ad Menn giete jatad allar sinar

Synd

Synder/ z vpptaled þær. Skodū hū neñ hū sæle Dauid jmtar sig/ z bidr j þm 19. Psalme. DROTTin/hu or fær skiled huad opt hū fellr? Mjn leyneleg Apbrot fyrergief þu mier (se iger hñ.)

Yfer huorriu klagar hier Manasses? Yfer þui Ad sijnar Synder þær steu þleire cñ Sandur vid Sioc.

So sem þa ad omogulegt er ad telia Siafarsanden / So omogulegt er og eirneñ/ ad nockur eirn kuñe ad reikna edur vpptelia allar sijnar Synder.

Miog Dærlega gisra þui þeir forblindudu Papistar j þui/ad þeir leggia vppa einfaldar Mañeskr/ so obærelega Byrde / vnder huorre marger nidur seckua j Druœnling/ z vanme

gnast

gnast æpenlega. Eñ j þui eru þeir þo eñ darlegre / ad þar þeir ættu ad grundualla Aflausnena/ z Syndaña fyrergiefning / a Endurlausnarans Jesu Forþienustu alleina/ þ^v til legg ia þeir hana ecke alleina Christo/ þm sakir Neimsins Endurlausnara/ helldur z eirneñ audmiuklegum Skiptar malum/ z Eptelætelegre Jætningu/ So sem sa merkelege Doctor Heilagrar Ritningar / sem hiet Vrbanus Regius voktar vm Nunnur / j þeim Luneburgisska Hertugadom/ adþær hafe plagad ad giefa þm sem fyrer þm skriptudust. Soddan ogudlegt Aflausnar form/ vppskrifad a eirn Zedel so hliodande sem epter þylger.

1 Forsk Þsina DROTTins vors Jesu Christi. 2 Og Forþienusta þeirrar Heilogu Meyar Mariu.

Og

3 Og Forskulldan allra Heilagra.
4 Og Audmykt þſins Skriptarganga/edr þiñar Jatningar. 5 Tign
z Verdugleike þſins Regluhalldz.
6 Og allt þ}llt edur allur sa Mootgangur sem þu hefr lided/giorer þig
kuittañ z lausañ fra þſinum Syndū.
Þetta potte þeim kroptug Aflausn
z hana eñ ongua adra maattu peirra
Skriptarborn laata sier lynda z lj̄ka.
Eñ Papistar haþa þetta sier til
Forsuars hier vm / ad peir seigia ad
Skriptarfaderen sie eirn andlegr Domare/ Þar þ̄/ so sem eirn Domare j
ſſnu Dooms sæte/grenslast sem naku
æmlegast epter ollum atuikum Misgiorningsins / so byrie og eirneñ/ ad
allar Synder peirra sem til Skriptaganga/mz ollum ſſnum atuikum sieu
jaatadar.
Item seigia peir/ ad Presturen sie
eirn

eiñ andlegur Lækner / þui kuñe hañ ecke boot nie Lækning ad finna sijnu Skiptarbarne/ viañ so sie/ ad hñ giv rla fæe ad vita/ huernek j alla stade sie a sig komed vm þa andlegu Sooll z Krankdæme þess sem skiptast.

Eñ giefe Christner Meñ gaum ad/ huor Sañleikans rok vier viliũ hier a moote fraṁ setia.

1 Fyrst er Christi Ryke ecke af þess un Neime. Joh. 18. Þar fyrer kiem ur su Epterlijking/ af Veralldlegum Dome/ ecka þar hier vid/ z duger þui alls eckert.

2 Þar næst þa er sa eilijfe Guds Sonur Jesus Christus / sa riette z sañe Lækner / sem eirn kañ ad græda allar Meinsemder vorra Salna/ z ad lækna allañ vorn Brest/ Exod. 15. C. Psalm. 103. Matth. 9. Og hñ veit af ollu þui sem j Mañenum er/ Joh.

2 Cap.

2. Cap. Allar vorr Synder eru hñ kuñar/myklu bete z framar en þ vier kuñum hñ þ ad segia/edur fyrer hñ ad jæta.

Í þridia læge er alkuñugt/ad Eñ anilegur Lækner/hefur margar Teg under Lækningsdomaña/ Þar fyrer hlytur hñ ad giæta vandlega ad/ og leitaſt epter/ſierhuorre Krankleikans Tegund/ſo hñ miſtake ecke til Lækn isdomſins/ helldur leggie þad vid hu orn Kuilla z Mein/ sem þar vid a.

Eñ eirn Saluſorgare z Skripta Fader/ hefur a moote ſierhuorre Sy ndareñar Meinſemd/ ecke vtañ allei naſta eina Lækning/ sem er Bloded Jesu Christi ſonar Guds/ huort oſſ gisrer hreina af ollum vorum Syn um. 1. Joh. 1.

Þeſſa Lækning brwkar eirn Skrip tafader alleina/ a moote ollum/ og

ſier

sierhuørium Salar kuilla/ Foranda Syndara/ z þar aþ batnar þeim eirn eñ eins øllum/ j huørre hellst Synd z Saal^r meinsemd s þeir nockurn tíma meiga vera halldner. Þui er eingen þørf þar a ad Meñ skule þata z vpp telia þyrer hm̃/ allar z sierhuøriar sýnar Synder/ med øllum þeirra Atuikum/ edur vmstøndum.

Nema so kuñe ad skie/ ad þar være nockur sa sem sierlega Freisting edur skurlun hefde af eirnre edr añare Synd/ sem hañ nagade z klagade j hñs Samuisku. Þa ma sa same z m/ ad klaga slíkt fyrer sýnum Skriptarfød ur/ þo ecke naudugur/ helldur viliugur so hñ meige fa þess meire Nuggun/ a moote slíkre Samuiskuñar mklógū hia sýnum Saluforgara/ z ad hañ kuñe þess helldur fyrer hm̃ ad bidia til Guds.

Añars

Uñars er þar eingeñ þørf til ad vi
er a Nafn nefnum / edur vpptelium
allar vorar Synder / helldur nøger þ
noog / ad Madr vidurkiẽñ' z jat" sig
aliueñelega / eiñ Aumañ Syndara /
Og þikest vid Gud siñ misbroted ha
fa / so sem Manasses gierer j þessum
vorum Textu / Nañ var eirn Bersyn
dugur Madur / z hafde so sem hñ sial
fur jatar z vidurkiẽñer / oteliandega
margar synder drygt. Hefde hañ nu
haft Papista Trw / þa hefde hann
matt ad nefna a Nafn sinar Synder /
z seigia.

Eg hefe fornþørt Afgudenũ Mo
loch miñ eigeñ Son / j Dalnum Hñ
on. Eg hefe þm z þm Afgude vpp
bygt Altare a þetrre og þeirre Nød.
Þañ z þañ Galldr hefe eg framed.
Eg hefe latted med eirnre Tresog sa
ga sundur j tuo parta Spammañen &

saiam. z cf.

Ef a þuilſkañ hætt/ſætar Manasses ſig ecke hier/ helldur þa vidurkienner hañ og ſætar ſo almeñelega/ ad hñ ſeigest vera eirn Stoorglæpa madur/ſem mørgum Nneyxlum hafe oll ad/z þad er ænægelegt.

Þetta ſkal nu ſo vera ſagt/ vt. aþ þeſſum vorum Texta.

Vier ſeigium þeim Trwfaſta og Lyknarfulla Gude/Lof z Packer/fyrer þad/ad hñ hefur frelſad oſſ/ þra Samuiſku Plægu þeirre/ſem Papiſtar auka ſynum Tilheirendum/ Bidiande hañ ad hañ vilie fræmmueigis forda oſſ og varna/ þyrer ſlyſkum þeirra Mordinglegum Lyge Anda/AMEN.

Fiorda

Fiorda Predi

kan/ut af Manas ses Bœn.

EG er Beygdur i þungū Jarnbøndum/ og eg hefe engua huijld/ vegna þess ad eg hefe vppvaked þijna Reide/og giørt marga illsku þyrer þier/ þar med ad eg vppbyriade slijkar Suiuurdingar/og so margar Hnefg slaner.

Elskuleger j Christo Jesú/ Nuor ad sie Nattura z eigenlegleike Syndareñar/ pad hefur Gud ORDSINS sialfur kient z auglyst par hñ talar med pessum Ordum/ til pess griña Brodurmordingia Cains/ Gen. 4. Siertu ecke Goodur/ pa hujs ler Syndeñ fyrer Dyrunum.

Nuor Ord Guddomlegs Majestat is/ ef vier gaumgiæfelega j hugum og rañsokum / epter pui sem peir Lærdu skrifa/ ad pau hlioode j pui Nebreska Mælenu. Pa wtmæla pau og syna oss Syndena/ j Mynd z Lsskingu eins oolms Nleckia hunds/ huor ed liggur vid Dyrnar/ rietter fra sier Nefud og Fætur/ eins z hñ suæfe sem allra vær ast/ Eñ vnder eins z nockur teckur til ad klappa ed: beria ad Dyrunum/ pa hræckr hñ jafnskiott vpp med ækafa Giellte/ z glepsar so allt j kringū sig/

ad

ad aller þeir sem j Nwsenu eru/ hafa noog ad giora/ ad hallda hſſ z ham la/so hñ giore ecke ſkada. Og putliſ kur Olmur z grjmur Nleckia Nund ur dyrfeſt jafnuel ad rada a ſiſ eigeñ Herra/z bjſta hſ til Dauds ſm adra ef til vill.

Eins er hæfftad z vared/ mſner elſ kuleger j DROTTne vm Gy denda hun giorer ſig j fyrſtu ſo liwfa z aud vellda/ad hun leikur vid Mañeñ/og ſo ſm fladrar vppa hañ/ eins z leſed er vm Nund Tobiæ/j Tobiæ Book^r 11. Cap. Og þetta geingur ſo lein ge z þar til/ad hun er komeñ jſſ fyrer Dyr Niartans/ þar liggur hun vel kyrr z ſpok vm ſtundar ſaker/eins og hun ſuæfe j meſtu værd z Madū. Eñ japn ſnart ſem DROTTiſſ te kur til ad beria ad Dyrum Niartans med Namre Moſlæteſins z Logmal

sins. Sie/so vaknar hun skyndilega/ z hrockur vpp/ z gleypsar so og geyar j kringum sig j Mannsins Hiarta/ ad sa aume Synduge Madr sem slikann illann Giest hefur fier j Hiarta/veit ecke huad hun skule af sier giora/ fyrer fre Angist/Oro/z Kuyda/ sem hann hefur ad bera.

Epter einu epterdæme hier vppa/ purfum vier ecke langt ad leita/ Vier hofum eitt Augliost z so sm preifan legt dæme hier til a pm ydrande Manasse/ a medan hann sat j kyrd z Spekt vppa sinnu Konunglega Slote j Jerusalem/ pa kuyndde hann onguu/var kæt ur z gladur/Syndgade okuyndin huad opan a annad/Dag epter Dag. En pegar Gud hafde Klappad m Dyr hans Hiarta mz peirre Olucku ad hann lea j Fangelsis turnenn j Babilon bundin med pungum Jarnbondum beigdur

sen

sin Girde z var so samañ reirdr j dro
ma/ad hann kunne huorke ad hræra
Hend nie Foot/ strax vnder eins vak
nar sa Samuitskuñar Hundur vpp j
hans Hiarta/ z verdur so oolmur og
akiepdarpullur/ ad Manasses tekur
til pessara sorgarlegu Kueinstafa/og
seiger.

Eg hepe syndgad/og mijn
ar Synder eru pleire eñ Sa
ndur vid Sio/og eg er beyg
dur j pungum Jarnbondum/
og hepe ongua Huijld/vegna
pess ad eg hefe vppuaked pij
na Reide/ og giort margt jl
le fyrer pier / par med ad eg
vppbyriade slijkar Suiuird

ingar/og so margar Hneygsl
aner.

I huorium Ordum hann jatar z med
geingz fyrst mergd og margfiolda sin
na Synda. Par næst klagar hñ sig z
andvarpar yfer peirra Stærd z hræ
delegleika.

Vm pad hid fyrra hofum vier tal
ad nockud j næst fyrerfarande Predi
kun. Nu viliū vier taka þ seirna oss
fyrer Hendur vm ad tala/z giora þ
wtaþ eina stutta z einþallda Samui
sku Predikun. Hliodande þar vm ein
kanlega/ad Manasses anduarpar og
klagar yfer peirre særu Angist sinar
Samuisku.

Sa eilifþe Sonr Guds/Jesus Hr
istus/huors dyrmæta Blood ad hrei
nsar vorar Samuiskur fra Daudum
verkum/ giefþe hier til sijna Guddom

lega

lega Nad z Andagypt/vegna ſſ
ns allra Heilagaſta Blo
ods/ AMEN.

Næſt fyrerfarande Ordum/m3
kiende Manaſſes/z klagade þr
yfer/ ad Synder ſſnar være ſo
margar til ad lyſkia/s Sandureñ hia
Gionum / huørn bæde er omøgulegt
ad mæla z telia/ Oſæ. 2. Cap.

Nu þer hñ afram leingra/ z ſnyr
ſier þra Margfieldа/ z til oheyreleg
rar Stærdar ſiña Synda/og anduar
par yfer heñe med fiorum heitum og
aluarlegū Kueinſtofum/Huøria hñs
Kueinſtafe/ad ſhugan z vmþenking
hans Jllverka/hefur wtkreiſt z preſ
ſad af hans Hiarta/ Til Beuſſingar
z augliosiegs Vitnisburdar þar vm
huørſu ad ſek Samuiſka ſie þungur
z þordiarþanlegur Hlutur.

Jv So

So vilium vier þa leggia vort Eyra/sm̃ næst vid Manassis Mun/Og sem bestan gaum giefa ad hans sar græclegum Kueinstøpum z Anduarpunum.

z Nin fyrsta Anduarpan edur Kueinstafur hans er jnnefalen j þessum Ordum.

Eg er beygdur j þungum Jarnbøndum.

Nan klagar hier miog aumkunar saunlega z sorgarlega þar yfer/ad vegna Synda sina sem hann hafe giort z framed a moote Gude z sine Samuisku/þa straffe Gud sig so hart / ad hann fae ecke so mikla Vægd / ad meiga vera halldenn j Konunglegu Fangelse/so sem þo Siduenia er allra Þioda/ad lata fangada Konga z Herra sitt sterkt Vardhalld/efn høndla þo

þo vnduglegar vid þa j ollu odru/en
adra Fanga.

Sijkrar Naadar nytur ecke Man
asses/helldur hlytur hñ sem añar Nu
ndur/ad vera læstur z fiotradur j þun
gum Jarnuidium. Nuoriar so þungi
a hñm liggia/ad hañ er ordeñ þar ap
ollungis loteñ z bogeñ/ z er lijkare
einum Fidluboga/ eda beygdum Su
eig/helldur eñ einum hetbrigdñ/rietti
vogsinum Mañe.

Siaed hier elskuleg Guds Born/
so kañ Gud vel z koslulega ad lacka
þau hæfu Cedrus-trien/ z Grenetri
en/Og ad læta þad sañast sem Dani
el hepur skripad 5. Cap. Nuer sem
Dramblæte er/þañ kañ hñ vel ad li
telæcka. Manasses hapde leinge fr
man til/ transfuglega fram geinged
med hørdum Sussra z vppkiertu Na
se/so sem hñ vilde stanga nidur Nin
eue

F. 9/Rudolph 3 15/11 53' 18 M.22/Petrsmessa
F. 10/Iudith 2 50 10 Inuocavit

eneñ inz ſiñe Koronu. Eñ Gud DR
OTTiñ audmykte hñ ſo/ad hñ hly
tur nu j Babilon ad liggia nidre a Go
lfe/ſamankreptur z beygdur j þungū
Jarnfiſtrum/ſo ſem añar Nunde eda
Jardarmadkur.

Eñ Gude ſie loꝑ fyrer þig Man
aſſes Kongur / z Gude ſie hatt Loꝑ
fyrer alla þa ſm̃ hñ liſtelæckar ſo hier
j Neime/ad þeir gieta þar aꝑ kañaſt
vid ſialfa ſig/þeckt Synder ſſinar/gi
ort rietta Jdran/z komeſt ſo fra eilꝛ
fre Fordæmingu.

Nicttelega meigum vier hier vm ſe
igia/ined þeim heilaga Chriſtneñar
Lærefodur Auguſtino/ſeigiande.
O DRDTTiñ Jeſu/ſlædu z plæg
adu oſſ/ſo ē þier liſkar hier j Neime/
lattu oſſ hier ſæraſt/hier breña/Eñ
þægdu oſſ alleina j ødrum Neime / ſo
oſſ meige þa cingeñ Plaga ſnerta.

2 Gu

2 Su ǿñur Anduarpan Manasses Kongs/sem hñ j Nimeneñ vpp send er/wt apr ſ̄nu þimda Niarta / z ſund ur kraindre Samuiſku/er þesse.

Eg hęre ǿngua Huijld/

edur Roo.

Huada Kusl ad þad sie/þegar Madur kaſi ecke ad ſofa edur huſlaſt / er morgum kuſugt/einkum þeim sem þ hafa feinged ad reyna/ j olſdanlega straungum Sooſtum z Siukdomum. Þeir ſkripa z eirneñ/ sem Natturuſe gund Mañſkiepnuñar vel þeckia/ ad Meñ giete ei ſtrangare Þīſſl vpp þe inkt til ad kuelia eiñ Stoorbrotamañ med/eñ þa/er hñ er bundeñ z ſtreing dr nidr a eiñ Stiga /z hñ sie so j noc kra Daga z Nætr huad eptʳ aſiad va rnad ad nꝛa ad ſofa/ þt Gud Drottiñ hefr ſkapad z ſkickad Suefniñ Mañ

ſkiep

skiepnuñe til Nuisld" z hæginda a all re hcñar Mædu. Psalm. 104.

Nu klag" þo Manasses hier z seig"

Eg hefe ongua Huisld.

Nuad ecke er ad skilia einungis vm þa vtvortis ohægd Lyfkamans/ helldr myklu framar vm þa jnnre Onadan Samuiskuñar/vm huoria Spamad urcñ Esaias talar/med þessum Ordū j sīnar Bokar 48. 57. Þeir Ogudle gu hafa onguañ frid/helldur þa eru þeir so sem Olgufullur Siovr/sem ec ke kañ kyrr ad vera. J einu Orde ad seigia/ þa er ein jll Samuiska sifelld Onadan.

Nu eþ þad er noog til Plægu og sturlunar/ þegar eirn kañ ecke ad nā vœrd siñe edr Sueþne/ þa huxe huor eirn vm þyrer sier/ huad myklu skœrre Kualningar raun z opbod þad hafe

mæti

mætt vera/ 'ad Manasses var sneydd
z fyrtur/ ecke einungis sýnum lýkam
legum Sucfne z roo/ helldr z so lýka
Samuiskuñar huýld z Roo.

Su ytre Droo edur huýldar z Sue
fns misser/ er nockurneigeñ lýdande z
vmberande/ þegar Madur hefur roo
lega Samuisku / z veit sig ad vera j
Vinættu Guds a Himnum / sem sig
mune epter þessa týmanlega Dnæd/
jñleida til eilýfrar Huýldar z Nægd
ar z Roosemdar.

Eñ þuilýka roolega Samuisku hefr
Manasses Kong viliad vanta/ þar þ
barmar hñ sier so sargrætelega og se
iger. Eg hefe ongua Roo.

Eins gierer z sa Konunglege Spa
madur Dauid 38. Psa. Þar hañ
seiger so med grætande Augum.
DROTTin/ þýnar Þýlur standa j
mier

mier/ þin Nond þrycker mier. Eck
ert er heilbrygt j mínu Nollde þ þíñe
hooſan/ z þar er eingeñ fridur j mínū
Beinum/ þyrer mínum Syndum/ þui
ad mínar Synder ganga yþer mitt
Noþud/ ſuo ſem ein þung Byrde/ eru
þær mier oþþungar ordnar. Eg ge
ing loteñ z miog bogeñ/ Allan Dag
eñ geing eg hryggur. Þuiad mínar
Lendar eru med ollu vppþornadar/ og
þ^er eckert Heilbrygt j mínu Nollde/
Eg em ordeñ miog vmſkiptelegur/ og
eg er næſta miog j ſundurknoſadur.
Eg græt wt af Droa míns Hiarta.
3 Su þridia Anduerpuneñ kiemur
ſtrax epter þa adra/ og hlioodar ſo.

Jeg hefe vppuakid þina Reide.

Þetta er nu ſu fyrſta ordſok z tilef
ne til þeſſ Droleika ſ Manaſſes hef
ur/

ur/ bæde a Lykama sinum z Salu fu
nded/ ad hñ hefde vppvaked yper sig
Guds Reide. Þuiad Guds Reide er
obæreleg/ so sem hañ hefur sialfur fy
rer skomu vidurkient. Þad er þuilsk
ur ofurþunge/ ad vnder hese fær ein
gen stæded edur geinged/ Helldur ligg
ur hun vpan a Manasses Hiarta og
Samuisku/ so sem añar Milnusteirn/
pressar þ og nidur ferger so fast/ ad þ
kañ huorke ad sina husfld ute Roo/
Jñ til so leinge ad Mañ gietur vellt
þeim hrædelega Þunga vpan ap sier
z sinc Samuisku.

Athuged þetta z læred hier af/ mñ
er elskuleger/ ad Synder vor^r eru allt
eins til ad reikna sem añad Tundur
edur Þwdur/ j huoriu ad Reide Gu
ds kuiknar hastarlega/ og þa minst
varer/ og gys vpp sem eirnlios Lo
ge/ edur breñande Bal.

Nuers vegna sialfur Gud seiger so hia Esa.33. vm alla Dgudlega For ackfara Guds Nadar z Myskunar. Pier ganged pungader ad Grasstra um/ Nalm munu pier fœda/ Elldureñ inun þorfœra ydur med ydar pungum Moode.

Eñ sijkur Elldur so sem þ skomu hefr sagt vered/ kañ med engun odru ad slockuast edur stillast/ eñ alleinasta fyrer pañ dyrmæta Dreyra Jesu Bl oods/ z þ heita Augnavatn/ riettrar z hiartanlegrar Idrunar z Yferboo tar.

4 Su fiorda Anduarpan þss Auma hertekna Kongs Manasse/ er þesse/ ad hann seiger frammveiges/ Ad hañ hafe giort stora Vondsku þy rer Gude. I þui ad hañ hafe af stad komed sijkre Suiuirdingu / z so

morg

morgum Kneyxlunum.

Hier lætur hann vin sinn sidder allt sitt Hiarta j liosse fullkomlega z dregur fra þui alla Huldu z skylu/ so ad hvor vill ma sia j þ sian/ z skoda hú ad sie sa riette Brunn z Vppspretta þr" hrædelegu Onædar/ sem hún hafde ad bera j Hiartanu/ sem er su Vondska er hún hafde giort fyrer Gude. Þad er Synder sem hann Idrunarlaust z ootrala ust hafde drygt a mote Gude z hans heilogum Ordum/ z giefed þar med ordsok til allra handa Kneyxla.

Tuo Nofn giefur hún hier Syndum sinum/ z kallar þar fyrst/ Suiuirding. Þar nast Kneyxle.

Med þessu Ordenu/ Suiuirding/ munnsar Manasses huilikur Klutur Synden sie j sialfre sier fyrer Guds Auglite. Sem er þuilikur Klutur vr slikra Andstygdar Olycki af sier giesi

sem eitt rotcd daudt Nræ / edur vñur vidbioodleg Dpeckt / husrrar Fyla z Odaun / leggie allt vpp j Nimeneſi / z sie so jlla luckande fyrer Guds z all ra heilagra Eingla Vitum / ad Gud meige þ husrcke lysda nie þola til lein gdar.

Med þessu Ordenu / Nneyxle / bar mar Manasses sier þar vm̃ / z anduar þar punglega þar yþer / ad hafi med sijnum ogudlegum Lifnade hafe hney xlad z afuega fært marga / sem sier z sijne jllre Breitne hafe epter fylgt / og sagt so j Niarta sijnu. Fyrst Kong ures breyter so / þa er þ riett / eñ sie þ riett þa ma eg eirneñ so giora. So geingur þad giarnaſi til / ad epter sidum Kongsins / breita hans Vnder giepner / einkum j þui jlla sem spilltre Natturu er jafnaſi audnæmara.

Husrs vegna Nerrar z Nsfding

iar

iar eiga ad vera þess Lastuarare / og stunda þess betr vppa allskonar Æru ꝛ Dygder/ jæa tuspꝛolld skillda hellꝛ þeim þar til ad þr sieu framar vdrū Mønum gooder ꝛ gudhrædder. Fyrst ber þeim þad fyrer sialþra sīna eigen Personu ad haga sier vel ꝛ Christele ga/ eþ þr vilia Christner Menn heita ꝛ vera. Þar næst vegna sīns hæþa Embættis ꝛ ypparlegrar Stiettar/ so ad þeir meige giefa sīnum vndirsætū eitt gott ꝛ loflegt epterdæme/ Enn var ast skadleg hneixle epter sig ad læta/ Þui so seiger sialfur Jesus Christus Guds Son hia Matt. 18. Vei þm Mañe þ huorn ad hneixlid kiem.

Þetta eru nu þær sioorar Andvarp aner edur Kueinstafer j huorīū Manasses j liose lætur sīna Hiartans Angist/ ꝛ Samuiskū kuol sīna.

Fyrst Anduarpar hañ wt af sīnū

þungu Jarnſiotrum. Þar næſt wtaf Droo z onnadan ſtyns Niarta. Í þrid ia manta yþer þui/ad hñ hafe vppvaked yþer ſig Guds Reide. Í fiorda manta anduarþar hñ þar yfer/ad hñ hafe giort ſo miked illt / z koined aſtad ſo mikellre Suiuirding z Nneygſle.

Nu viliũ vier draga oſſ hier wtaf eptter vana/ Idrunar reglr. Og mz þui ad Texte þesſe talar hellſt z meſt vm Samuiſku Mañſins. Þa ſkulu þad vera tueir Puncktar/edur tuær Reglr ſem eg vil vm Mañſins Samuiſku framſetia/hygged nu ad Guds Born þui þetta er heilſuſamlegur Lærdom ur fyrer oſſ alla.

Su fyrre Reglañ er ſo hliodande.

1 Þar er eingeñ ſo hrædeleg Plaga edur ſo hormuleg Kualning vnder Soluñe/ ſo ſem ein illt Samuiſka er.

Eitt

Eitt gott ꝛ gladt Gied edur rooleg Samuiſka/er Daglegt Gieſtabod edur Gladuærdar Veitſla ſeiger ſa Viſe Salomon. 15. Cap.

Og ſa goode Lærefader Sirach ſeiger ſo 13. Cap. Sæll er ſa Madur ſem ongua Illa Samuiſku hefur. Sañarlega er ſa ſæll/ ꝛ meir eñ ſæll. Þuiad huorneñ ſem hñ geingur/ þo hañ ſie laſtadur/ þo hñ ſie obſoktur/ þo hñ ſie plægadur ꝛ wtrekeñ ꝛ hrakeñ ſo ſem Meñ vilia/ ꝛ þangad ſem Meñ vilia/ þa kañ hñ þo ſamt ad hugga ſig vid ſiñna goda Samuiſku/ ad hañ lijde allt þta oforþient/ ꝛ ad hñ ſie giordur Driettur og yfergangur/ huorn Gud ſa riettlæte Domare mune aptr rietta a ſiñū tijma/ ꝛ mune framleida hñs Riettlæte/ ſ añad Ljos/ ꝛ hñs Dom ſm Middags Byrtu/ epter þui ſem Dauid ſeiger/ 37. Pſal.

Par puert a mooke / þa er ein Illi Samuiſka/ eirn ſiſfelldr Kualningar Elldur/ edur riettara ad ſeigia/ Nel uiſte ſialfr / Nuar fyrer þeim er Vei z miked Vei/ſm̃ illa Samuiſku hafa epter ad bera. Þuiad ein hrædd z kuſdande Sãuiſka vonar ſier æfinlega hus veſta ſtendr þar ſkrifad i Book Spek eñar 17. C. Og ſa gamle Kyrkiunnar Lærefader Ambroſius ſeiger/ad eingeñ Saarsauke ſie meire eñ ſa/ þegar Brodder Syndareñar ſtingr Samuiſkuna. Ordſok þ̃ til huar þ̃ Samuiſkañ ſie ſo vidkuæm/ ſeiger hiñ N. Bernhardus ad ſie þeſſe, Ad Samviſkañ ſie allt þetta fernt. Hun ſie fyrſt ſialf Vottureñ/ Sialf Sakarabereñ/ Sialf Domareñ/ Og ſialf Bodulleñ.

Þuiad huad hellſt fyrer Synd og Skom̃ ſem Madur giorer z þremur/

þ verdur strags allt vpp skrifad a hans Niarta/so sem vppa añad Registr z Reiknings Blad. Vr þessu Registrenu les Samuiskañ jafnañ Synder mañsins vpp. Og þo nockr vilie seigia þ"nei a mote þa tiam" þ ei/þt hęñ" Vitnisburdr er sterkare eiñ eñ adrer þusund. Þui seiger Salomon j Bok Spekeñar 4. Cap. Þeir mūu koma Efasamer med Samuisku siña Synda/ z þeirra Synder skulu straffa þa vnder Augun.

Nier ad auk þa vitnar ecke alleina samuitskañ a moote oss. hęlldur og so þa stendur hun fyrer Guds Doome z Auglite/z aklagar oss sialf/so sm S. Þall kieñer til Rom. j 2 Cap.

Og ofan a þta leggr Sāuskañ Doms aikuæded og wisskurdiñ a j voru Niarta. Sia hier seiger hun/ þad z þad hefr þu giort/ Eñ aller sm sliꝯkt

giøra þr haþa forskulldad Guds Rei
de tÿmanlegt Straff z eilÿfa tøpun/
epter þre almeñelegu aliktun sÿm skriþ
ud skendr j Guds Løgmals Bok Deu.
27. Bøluadur sie huer sa sem ecke
helldr þ sÿm skriþad er j Løgmalinu.

Seinast þa er ein jll Samuitska
Bødulliñ sialf/hun pÿner mañeñ mz
hans cigeñ Syndum/z mz hrædslu z
Kunÿda þyrer þorþientu Syndastrasse
so olydālega z vægdarlaust/ad Man
asses kallar vpp miøg sørgrætilega z
seiger. Eg hefe øngua Roo.

Jen jll Samuitska rekur so hart ept
er sumum ad þeir heingia sialfa sig/
edur med einhuoriu odru mogte taka
sialfer af sier Lÿfed.

Nuad var þ sem steypte Cain j Or
uætting? Hans jll Samuiska / Nuo
ria hÿ haf̃de þeinged af þui / ad hÿ
haf

hafde wthellt sijnu Broodurs Bloo
de saklausu. Su jlla Samuiska bren
de so z steikte hans Ntarta/so sijn añ
ar Neluistskur Elldur/Gen. 4.

Nuad var ordsok Saul Konge þar
til/ad hũ sialfur stack sig j hel a sijnu
cigen Suerde? Hans jll Samuiska/
huoria hañ hafde þeinged af sijnum
margfoldum Synduni/sijn hẽ hafde
giort z framed j langa tijma/a mote
Gude z hans Orde/ 1. Sam. 32.

Nuad kom Judas Suikara til/ad
hann lagde Snoruna ad sialfs sijns
Halse/z heingde sig sialfur? Hans
jll Samuitska/sem hũ hafde þar wt
af/ad hũ hafde vered Otrwr sijnum
Meistara/Jesu Christo/z sellt hañ
j Daudañ saklausañ.

En huad skal ad leida hier til mo
rg Gomul Dæme/Reynslan kiẽer þ
a huoriu Aare/ huad hræveleg tilfe
le þar

le þar skie / ecke vtan vegna illrar Samuiſku.

Latum oss nu taka oss fyrer Hendr þa adra Idrunarregluna sem er þsse. 2 Med þui ad ein ill Samuiska er soddan eirn Ognarlegur Hlutur / Þa ber oss ad sia so til ad vier bꝛhꝛlldum Goodre Samuisku. Og þar þuert a moote vorunsk z þordunst aluarlega ad giora oss ecke skalþum illa Samuisku / vꝛsvitande / z af tilsettu rade.

Hier stidur su aluarlega Amining S. Pals ad 1. Tim. 1. Cap. Þar hann seiger vier skulum kappkosta ad hallda Trwne og godre Samuisku.

Þeir finnast neckrer z kann skie ecke allsmer i Verolldene / sem þeinkia so z meina / ad þegar þeir hafa Goti Mannord / þa dugie noog / þeir þurfe ecke meira / Ekki þar er langt i fra / þ er onguanneigen noog. Þad er vel

satt

satt / ad gott Mañord er eirn edla Fiestodur / So sñ Syrach seiger 42. C. Eñ hafe Madur ecke asaint med godu Mañorde hia Mønunum / eirneig eñ liska goda Samuisku fyrer Gude / þa er allt ogillt / þuiad Gud alsñtur Niarkad. 1. Sam. 16.

Eñ þui er verr / ad raun ber Vitne þar vm / huad lsñtels ad good Samuitska verdur meteñ z ockud / ap velfleest um. Margur þeinker so / skule eg eckert giora añad eñ þad Samuiskañ leyfer mier / þa kiemst eg ecke langt þar med / þar med vill margt mitt Gagn z margur miñ Abate forsomast. Sa þarf lsñtellrar Farsælldar nie lofs ad vænta sier j Verolldune / sem lætur sñna Samuisku so halda sier j tauine ad hñ þor ecke ad giora neitt / vtañ þ hun leyfer. Nñ hefur z ecke marga godda nie gledelega Daga / sem lætur

Sam

Samuiſkuna bœgia ſier fra ollum Noldſins Vellyſtingum/Par fyrer þarf ſu Samuiſka ſem auded verdur/eg hlyt ad giora mig sdrū liſkaū/ z þiena miſnu Giedé. So ſyndga þa Menn otœpt og efalauſt huad epter añad/z ackta ecke einuſiñe huad Samuiſkaū kurrar/eda murrar þar a mooke.

Eū ſliſkt er bañuœū Saalarhœſke miū Brooder z Syſter/huor þu ert/drag ecke ſialfaū þig a tœlar/ſu Stund mū koma a epter/þegar þiſn Samuiſka mun vakna/zgiora þier ſo banged/ z þraungt j þiſnu Hiarta/ad þu ſkyllder vooſka þu vœrer alldrei fœddr/Og verde þ ecke j þeſſum Heime/ þa verdur þ þo a þeim epſta Deige/ þa dœmt verdur vm oll Mañaña Mœl epne. Þa mun ſeiger Cœrefaderenn Cyprianus/ Dyrmœtare vera Good Samuiſka/eū þullur Sioodr med Gi

alls

alld ꝛ Peninga. Þui ætte Þ ad vera vor fyrsta ꝛ sídasta æstundan/ad meiga bȳhalda eirnre godre Samuisku vm vora Daga.

Eñ husrneñ er mogulegt ad Þ kuñe ad skie/med þui þar liggur so margt j Veige sem bæger oss þar fra?

Vier þurfum ecke þar til langa vnderuísun/Sa gamle Cærefader Nilus kieñer Þ j faam Ordum/husrneñ vier skulum gicta behallded goodre Samuisku/ꝛ seiger so. O þu Madr/hafdu ætlȳd Samuisku þȳna a medañ þu lifer/j þȳnū Christiñdome þier fyrer Lioos/þa muntu ecke syndga. Þad er þessarar Meiningar/ Lystu ad øllu þui sem þu villt giøra/ med lioose piñar Samuisku/ syneſt Þ Samuiskuñe fagurt ꝛ gott/so giørdu þad/Eñ syne Samuisku liooſed þitt þier Þ liooti ꝛ illt þa giordu Þ ecke. Og med þui

modre

mote gietur þu behallded godre Samuiſku.

Þar fyrer miñ Broder/ Giordu alldrei so nockurn Nlut / ad þu leiter ecke Raads hiæ Samuiſku piñe/ huort þu ſkuler þad giora edur ecke/ Seige hun jæ/ þu ſkuler so giora/ so giordu þad/ eñ ſeige hun nei/ ſo ſkaadu þui aþ z giør þad ecke/ þa muntu ef þu so giorer/ ecke miſſa gooda Samuiſku.

Nu eþ Madr hefur alla reidu iniſt Goda Samuiſku/ z hefur j ſtadeñ hẽar feinged alla Samuiſku j Niartad so ſem þeir ſiñaſt faer/ ſm̃ ecke hafa eitt ſiñ edr optar/ giort a moote Samuiſku ſiñe/ þui ſo ber vel til ad vier hofum gooda Samuiſku/ Eſi huad ſtutta ſtund vill þ ſtundum vara ? Nuad ſnogt kaſi þ ad ſkie/ ad liſka vel ſa Nc ilagaſte ſtyge wt af Veigenum/ z ſyndgeſt a mote ſiñe Samuiſku? Nuad

er þa

er þa til Rads ad taka/ so ad ein fra
men̄ z færd Samuiska verde aptur la
knud.

A moote vdrum Siukdomum z Lif
kamans Veikleikū/ kan̄ Man̄ ad fa
ynsa Lækningsdoema/ hia þīm sīm Læk
nings lif z Jurter selia. En̄ j allre
Verolldenne er eingen̄ su Læknings
Jurt/ sem eige vid jllre Samuisku/ ed
ur hana giete læknad. Þuiad so sem
a moote Daudanum sinst eingen̄ Lif
kamleg Lækning/ So sinst z a moote
jllre Samuisku/ ecke helldr neckur Lif
kamleg Lækning.

Men̄ kuna ad flya z þorda sier fy
rer vdrū Plagum/ so sem þ Drep sot
z vdrum Pesthattar Plagum/ En
vndan jllre Samuisku kan̄ Madr hv
orge neckurstadar ad flya. Þuiad hv
ort hellst sem þu flyr/ þa fylger su il
la Samuiska þier. Og þo þu kyn̄er

ad fya j burt wr Verolldene/ þa kan tu þo fra þiñe eigeñ Samuiſku ecke ad fya/ Nelldur þa hlytur þu ad ber iaſt vid þñ nagande Niartans Orm huar ſem þu geingur/edur ſtendur.

Eingeñ oñur Liſkamleg Kuol edur Normung/kañ ad vara leingur eñ Liſ fed endeſt til/ z Daudeñ gioret vm ſiſ der ending a þeim ollum.

Eñ þo eirn Dgudlegur Madur hñ deye / þa deyr þo ecke hans jll Sam uiſka med hñ/ helldur tekur hun fyrſt til ad hafa miked vm ſig j Daudanū þui ſtendr þar ſkrifad hia Eſa. 66 Peirra Ormur mun eige deyia / z þr ra Elldur mun ecke ſlockna.

Dg j Openberingar bokeñe 14. C. Reykur peirra Kuala mun vppſtiga þra Eilifþd til Eilifþdar/ z peir ha fa ongua rod Dag nie Nockt.

Nuad er þa til rada ORDTIñ

mit

mñ? Nuorneſt ſkal Mañ þa verda lœknadur aþ jllre Samuiſku aptur? Vier hliodtū ad leita j andlegre Jurtra Bwd Guds Heilagra Saluhial par Orda/ Par hoþum vier eina dyrmœta Lœkning a moſe þui ſem Niarl ad vort kreinker/Og einkum a moote jllre z vrolegre Samuiſku/z þeir eru þriſr dyrmœter Hluter/ ſem Gud Heilagur Ande giorer af þa Heilnœmu Niartans z Samuitſkuñar Lœkning.

Sa þyrſte er þad Bleſſada Vatn vorrar heilagrar Skirnar. Huad er þad þeſſ? Þad er Trwloþun godrar Samuiſku vid Gud/fyr' Vppriſu Jeſu Chriſti. 1. Pet. 3.

Nu þo vier briodtū þeſſari Saattmœla med vorum Syndum/ſem vier giorum a moote Samuiſkuñe/ þa ſtendr þ þo ſtodugt z oraſkanlegt/ſem þar er ſkrifad 2. Tim. 2. Cap. Eþ vier

truum ecke/ þa er hñ samt trwr. Þad er/ so sem hañ hefur eitt sitt vnderbun dest vid oss/ j þeirre Neilægu Skírn/ ad hañ vilie vera vor æstkiær Fader eþ vier høgum oss vid hañ so sem ba tnande Børn/ z latum aþ vorū Syn dsamlegum Athøfnum/ So helldur hñ þad z ender/ obrygdanlega vid all a oss/ þar vier kōnunst vid sialfa oss/ z med þeim Fortapada Synenum/ sem Lucas talar vm 15. Capitula. Iðrunst vorra Synda z jatum þær fyrer hm̄/ seigiande. Fader eg hefe syndgad j Himeneñ/ z fyrer þier/ zct. Alla slíka z þuilíka tekur hñ aptur til Nadar/ z j samt vid sig/ epter Kra pte þss nadar Sattmala s̄ vier eitt sitt høfum vid hañ bunded/ fyrergiefur hñ þeim þeirra Synder/ z læknar aptur þra særd Niðrfu z Samuisk:. 2 Sa añar Nlutur sem heyrer til þs

um Dyr

um Þyrmæta Lækningsdome/ a mo te þeim nagande Orme Samuiſkunn ar / er þad ſlmande Reykelſe Bænar eñar. Þui ſo kallaſt Bæn Guds Ba rna/ ſ Openberingar bookeñe 5. C.

Einkum þienar hier til/ſu Samui ſku Anduarpan Dauids/ 51. Pſal. Nuvria vier eigū epter hꝛm̃ ad hꝛafa/ med Sorgbitnu ꝛ audmiuku Niarta/ Gud bidiande/ ad hꝛañ ſtalþur þ̄ Kra pt ſíns hꝛeilaga Anda/vilie giefa og verka med oſſ gooda Samuiſku. Sei giande ſafnañ/ Hreint Niarta ſkapa du ſ mier Gud (miñ) ꝛ gief mier eirū nþañ viſſañ Anda.

3 Sa pridie hlutur ſem Samuiſku Lækningeñ er ſamſett af/er þ Rauda Blooded Jeſu Chriſti Guds Lambs/ þeſſ Flecklauſa. Vm huort Bleſſ ada Lambſins Blood Piſtelleſt til Hꝛe breos 9. C. ſo vottar/ Ad þ hꝛeinſe

vorar Samuitskur aþ Daudum Verkum. Riettu nu Christen Madr Hond þinnar Trwar wt/ og dreiþ þeim edla Dreyra Jesu raudlitada Bloodvm þitt Hiarta z Samuitsku og seigso z syng med gladuærre Roddu.

Mig pýna bæde Seckt z Synd/
Samuitskuñe fast æmæla/
Þær eru fleire eñ Siæfar Sand/
Samt skal eg vm hialp ei výla/
Þui Dreitiñ raude z Daude piñ/
DROTtiñ Jesu Frelsare miñ/
Er mýn Líffgiof z Sæla.

Nu þessa Samuitsku Lækning ad brwka riettelega z oss hana j nyt ad þæra/ Þad veite mier z ydur sa allra trwfastaste Lækner vorra Sælna Jesus Christus þ Krapt sýns Dyrmæta Bloods huor ad er Blessadur og hæst Lofadur vm Allar Allder Amñ.

Finis

Fimmta Bre

dikun vt aþ Bæn Man asses Kongs.

HAr þyrer beige eg Ante mijns Hiarta og bid þig DRottiñ vm Mand. O DRottiñ eg hefe syndgast/ Ja eg hefe syndgast/ og eg kañast vid mijnar misgiorder. Eg bid og graebæni þig / Fyrergiefdu mier. O Drottiñ þyrer giefþ mier þad. Lattu mig ec

ke glataſt j miſnum Syndū/ og lmt straffed ecke æfenlega a mier liggia/ Helldur hialpa þu mier overdugum/ epter þīne storre Myſkunſeme.

So vil eg lofa þig alla miſna Liſsdaga. þuiad þig lofar allur Himnaña Her/ Og þig ſkal Mañ priſſa æ og æfinlega/ Amen.

Mans Hiarta kon þad riettelega ad virda/ huad ſtoor Virding/ z huad miked gagn þ Aumre Mañſkiepnu verteſt j þui/ ad hun ma þegar hun vill/ z ſo opt ſem hun

hun vill halda Samtal vid sinn Skapara/ vid DROTTin Dyrdar cñar/ vid Gud j Nimnenum.

Oss er þ kuñugt ad Gud talar vid oss j Ordenu sinu/ z vier vid hñ aptr j Bæn vorre/ Nuort helldur oss er Guds Ord predikad edur lesed/ edur vier sial fer þad lesum edur yferuegum/ og vm þad hugum j Hiartanu. J allu þessu þa talar Gud vid oss / So opt s vier giorum vorar audmiwkar Bæn' þyrer Gude/ edur vora Jatning / þa tolum vier vid Gud.

So sem vier erum nu farsælle cñ all' adrar Skiepnur/ þar wtaf/ ad Gud virder oss slijks Samtals vid sig/ So erum vier þar a moote aumare cñ all ar adrar Skiepnur/ ef vier afþirdum forsoomum z forsecktum þta Dyrmæta Samtal vid vorn Gud. Cñ hu ad opt skiedur þ þo? Giore huor Kri

kningskap vid sitt eiged Hiarta/ huad opt hñ forsomar ad heyra Guds ord/ þa hñ þo mætte þ heyra. Ef hñ eñ opt ar forsomast þad þo þyrer oss/ ad hug sa epter þui sem vier hofum heyrt og lært af Guds orde. Þa j añan stad predikar Samuiskañ þad best huorin Mañe/ huad opt hñ hafe forsoomad ad tala vid Gud sin j synum audmiuk um Bœnum.

Ef ad ovirda so þ dyrmœta Samtal Guds sins Skapara/ z ad afræk ia þad / Þad er ein fordœmanleg Heimska.

Þa Dauid minnest a huad magiœtle gt þad sie ad tala vid Gud j andlegū Loþgiordum/ z gudrœkelegum Bœnū þa seiger hñ med Anduarpan/ 19. Psalme. Fœvis Madur kañast þ" ecke vid/ z sa Heimske skilur þad ecke. Þeir sem rœkelega hafa heyrt Gud

vid

vid sig tala j Ordenu/ Og audmiukle
ga hafa aptur talad vid Gud hier j
Bænum sijnum/ z eru so wtaf sofnad
er/ Og hafa nu smackad Jlm eilijfs
Fagnadar/ s̄ er Avogstur pessa Sam
talsins a milli Guds z vor/ þr skylldu
kuña ad scigia oss huad Dyrmætt þ
være ad nia þui Samtalenu vid Gud
ef oss veittest vid þa ad mæla.

Hiner j añan stad/ sm̄ forsmad ha
fa z þorsomad slijkt Samtal ad hall
da vid Gud/ hier j Nædarlijdeñe/ og
hliota þui ad halldа Samtal vid þa
Grimmu Diofla j Kuelum̄ / þeir sky
lldu (ef oss leyfdest til þrra ad heyra)
med sarum Kueinstofum klaga vppa
þa sijna Heimsku / ad þeir hier j Na
darlijfmanum/ hafa afrækt bæde ad
heyra Gud til sijn talande j Ordenu/
z ad tala vid hann aptur vm Sæluhia
lpar efne sijn j Bæneñe.

Petta

Þetta Heimskra z Fordæmdra manna Dæme/liet sa jdrande Manasses Kongr/sier ad varnade verda/ miñest a þad sem Gud hefur til hans z anara Syndugra Manna talad/ j sijnu Naadar Orde z Fyrerheitum/ z byriat hier nu eitt hiartanlegt Samtal vid Gud sin j þessum Eptermiñelegu Bænarordum.

Vm Bæn þssa er tuent ad tala.

1 Fyrst/ med huad audmiukre Lotningu hun hefur vered giord.

2 Par næst vm Bænar Ordenn sialf/huad j þeim sie athuga vert.

Med huad audmiukre Lotningu z Alluøru giede ad Manasses Kongur hafe flutt þesse Bænarord þram fyrer Gud/þad votta oss þau fyrstu Orda tiltækin/þ^r hun tiemst so ad Orde.

Þar þyrer beyge eg Knie minns Hiar

ns Hiarta þyrer þier

Meiningeñ er þesse/þad være til hyrelegt/ ad eg Aumur Berſyndugur Madur ſielle a Knie/ z fraṁ a mṁna Aſionu/a medan eg tala vid þig DRÓTTIN mṁ/ eñ þu ſier þ nu (vill Manasses sagt hafa) ad mier er þad ecke hægt/eg er ſo ſamanreyrdr/ Droma/ſ þſſum mṁnum Jarnſioturn/ad eg kaṁ varla ad hræra Tꝛa nie Fingur/auk hellbur ad hneygia mig z beygia/ſem eg villde/edur ſkyllde. Þar þ taktu nu Lotning af Hiarta mṁnu einungis/fyrſt eg gief ecke lofed þier vnder enns/med Lſkamans ytre hneygingu/Hiartad mitt er obūded/ Þ ſkal af ſtæſtu audmykt z Lotningu þalla þier til Foota/ z med ſkyllbugu Nugarangre/ſaata þier mṁna Dgiorninga/og bidia vm Vægd.

So

So siaum vier þa hier/ad tuo fo
er su Lotning/sem rietter Tilbidiendr
plaga ad veita Gude sijnum/ þa þeir
vid hañ tala/ j Bæn edur Jatningu
sijne/Þañur er su ytre Lijkamans/Þañ
ur er hin jnnre Salareñar/bædar hl
yda vel til/eñ þo er su jnnre Lotningen
langtum audsynilegre/þui an heñar
kañ ei Gud ad lijta naudugū Augū til
Bænareñar. Ad falla a Knie/ og fr
am'a vora Asionu/er vijst skylldugt
tilheyrelegt/ þegar vier gietū þui vel
vid komed vegna hentugleika Tijma
ns Staðarens. Eñ marger Guds
meñ haþa þeiged sijna Bæn feing
ed heyrda/sem alleinasta hafa komed
fram fyrer Gud med þa jnnre Hiart
ans lotningu/an Kniefalls þyr Gu
de/þui Gud skodar hellst Hiartad.

So gierde Tollheimtumadureñ sijn
na Bæn standande j Musterenu / og

vard

vard Bœnheyrdur. Postularner bæ
du sitiande j Skipenu/ad peir yrde fr
elster wr Siæfarvolkenu/z vrdu bœn
heyrder. Lœresueinarner sem geingu
til Emaus/ baedu Jesum gangande/
ad koma til Herbergis med sier / z vr
du Bœnheyrder. Manasses er hier
liggiande j Fiotrum/ pegar hañ giør
er pessa sijna Bœn / z gietur huorge
hrært sijn Lijkama/ hñ verdur ecke ad
sijdur Bœnheyrdur.

So hefur Gud blessad Sess z sto
du/ Gaungu z Legu vora til kroptug
rar Bœnar / pegar Niartad ad eins
fellr fram z audmyker sig j Bœneñe.
Eñ samt z audur / ad øllu hindrunar
lausu er pad vel balled z besta vijsa/
ad Lijkameñ falle fram med Sœluñe
pa vi⁹ tolum vid Gud / z audmyke sig
j ytre Hegduneñe/ so sijn Niartad j jñ
ra Gedenu / Bœde hepur Lijkame og

Sœl

Sæl syndgast / þui ber baadum þeim med Audmykt fraṁ ad falla/ þa Syndesi skal þyrer Gude aþbidiast. Huar til ad eru so mørg Dæme þra Dyrdlegustu Guds Astuina.

Abraham fiell fraṁ til Jardar miz audmiukre Lotningu Sælar z Lyfa ma/ þa hann talade vid Gud z bad hann Vægdar vegna Stadaña / Sodoma z Gomorra/ Gen. 17. Eins Moyses z Aaron / þa þeir jatudu Gude Synder Folksins/ z baadu fyrer þui. Num. 16. Daniel fiell þrisuar a Knie daglega/ þa hann giørde sijna heilaga Bæn til Guds. Dan. 6. Cap. Postulen Paull seigest beygia sijn Knie fyrer Fodur DRDTTins vors Jesu Christi. Ephe. 3. Og Postulen Paull Killdar oss til j odrum stad ad vier skulum beyia Knien j Napne Jesu. Þui skylldu vier þui Bode ecke

hlyda

hlyda? Einkū so opt vier komū fram
þyrer Guds Auglit/oss nockurs godz
ad bidia j Jesu Nafne. J Napne Je
su (seiger S. Paull Ephe. 2. skulu
oll Knie sig beyia / huort þau eru a
Himnum edur a Jorduñe/edur vnder
Jordunne.

Siaum þ dyrasta Dæme Jesu/vor
Blessade Jesus lystelatlega fram fiell
a Jord/ z nidur beygde sitt Blessada
Andlit til Jardar/ þa hñ badst fyrer
vorra vegna j Grasgardenum.
So a oss ad vera þad sagt / bæde af
Aminingu N. Anda/ z ap þessu dyr
mæta Dæme Jesu Christi/sem z ei
neñ annara hans Astuina/ ad veita
Gude Lofning sem mesta j Bæneñe/
Og latum Lykamans hegdun hid yt
ra/syna z vitne bera vm Hiartans hr
æringar þær jñre.

En huggum oss þo samt þar vid/

ad þegar vier konum þui ecke vid ad gieta ytre Lýkamans lotning giori j voru Samtale vid Gud/ þa lætur hñ sier nægia Blessadur/ Lýstelæke Niet kano. Nuad sama hñ audsynde a þm fortapada Manasse Konge. Eitt z hid sama er þ lýka/ þo Tunga vor verde af Veyki edur Sooti so bundeñ ad hun kusse ecke Samtal ad halloa vid DROTtiñ siñ/ þa lætur hñ sier lýka Nugskotsins hræringar z Knie fall Niartãs/ þar vid huggar sig hiñ sæle Dauid/ seigiande Psalm. 38. Mýnar Andvarpaner eru þier ecke duldar DROTTiñ.

A j sinnvorris Lýstelætis lotningu Niart ans j Bæneñe/ sagde eg mest læge/ þ sa lotning hafde Manasses til ad be ra/ þui hñ sagde þad satt vm sig/ ad hañ beygde Knie sýns Niarta. Þ er/ hañ med Narme z Nugarangre kañ

adest

adest vid og medgieck sijnar Synder audmiwklega fyrer Gude/ Þui took z Gud Fodurlega z nædarlega a mote honum.

Eñ þeim sem ecke vilia med Manasse/ Niartans Knien beyia/ j sijne Synda jatmingu/ þeim hrinder Gud þrasier med þui harda Andsuare sem þ^r stendur hia Esa. 29. z Jer. 15. Ca. Þetta Foolk nælægest mig med Vorunum/ eñ þra Niortu eru langt þremier/ þar þyrer ek þa j burt þra mier z lat þa fara sijn Veg.

Nuor hñ vill nu þa riettelega jmta sig þyrer Gude/ z rickttelega bidia/ og Nytsemd af Bæneñe odlast/ hñ beyc med Manasse Knie Niartans. Þad er/ Bidie med ahuga j Audmykt og Angurseme/ z j riettre vidurkiennigu z peckingu Syndaña.

Annar Partur þes
sa Sermons.

Bier vilium nu yfervega Bœnar
ordeñ sialf.

Sio smaklausur hęþur Bœneñ
þesse j sie ad halda.

1. Fyrst bidur Manasses Gud vm
Nad/eñ ecke vm riettęñ.
2. Þar nœst jætar hañ mœdelega ad
hñ hafe Syndgast.
3. J þridia lœge bidur hñ hiartanle
ga vm Fyrergiefning.
4. J fiorda lœge bidur hñ ad Gud la
te sig ecke dreygia vtaþ Jdrunar
laust j sijnum Syndum.
5. J fimta lœge bidur hñ z Gud ad
taka af sier Synda straffed/z lœta
þ ecke œfenlega a sier liggia.
6. J siotta lœge medkiener hñ/ad þo

hañ

hñ verde hier vm Bœnheyrdur/þa sie
hñ þess overdugur / helldur þa niooste
hñ þar wti Guds myklu Myskunar.
7 Allra seinast lopar hañ z heiter
Gude ad þrysta og vegsama hañ alla
sijna Lijfdaga/ep Gud vilie heyra þ
sa sijna Bœn.

Eg beyge Knie mijns Hiarta/ Og bid þig DR OTTin vm Nad.

Odruvijs fer Manasses hier / enn
þeim skulduga Pion. Matth. 18.
Hañ bad ecke vm Nadena / edur vin
vppgiof a Skulldeñe/helldr vm þrest
z vndandratt nockurn / a Bitaling
enum / og lopade seirna allt ad
bitala. Ecke giorer sa gode Manns
es so/ hañ hafde yfirreiknad Skuld
sinna Synda/ z þañ þar sleire en Sa

nd a Siafarstrøndu/og kañadest þui vid/ad alldrei munde hañ med sijnum verkum fæa þær Gude bitalad. Þui flyr hañ strax til Nædar Guds/ z appellerar fra Guds stranga Riettlæte z vnder hans miukū z miklu Myskū/ allt sitt Mædefne.

Eg bid þig Drottiñ vm nad/ seiger Manasses. Ecke bydur hann fram til Bitalings/edur sier til Frid þægingar Gude/nein sijn Goodverk/ hañ hapde z lijsted til af þeim Barninge/aumur Stoorbrotamadur/helldur leggur hañ allt sitt Mædefne/ so aumt og illt sem þad er/ vppa Guds Nad/ z þ er sa riette Vegur z besta adferd til ad þæa z na Syndaña þyrergiepningu af Gude/ ad bidia vm Nad alleina.

ij Ach DRotteñ/eg hepr

vnd

syndgast / Og eg kannast vid
mīn Misgiørning.

Petta er klær og skylaus Jatni
ng/ecke af Muñenum ad eins/helldr
r so af Niartanu framgeingeñ/ Nu
ad merkia ma af þui ad hñ seigest ka
ñast vid/þui þ er Muñsins ad jata/
eñ þ er Niartans ad kañast vid. Þess
are Jatningu fylger smr hugarhrelti
ng/huad bæde auglysʳ þ Ordtæke/Æ
med huoriu Meñ plaga ad mæssa ne
ckra þa Nrygd sem þa tekur smrt til
Niartans.

Þar næst ma r þar af ræda þ sma
ra Nugarangur Manasses/ ad hann
fuitekr þssa sñna Jatning/segiande.

æ Drottin/eg hefe syndgast/
ja/eg hefe syndgast.

Ekañest þeir nu sñn vid þetta Dæ

me / þeir sem alleina med Muñenum ann Hiartans tilfiñingar z Sarleika eyrfast ad koma fram fyrer Gud med Jatningu sina Brota. Þeir z j añan stad sem jllskuverk sijn forsuara z fegra / z vilia ad riett skule heita / huad jllt sem þeir giora. Ecke fer so Manasses / hañ giepur sijnum Verkum þ rietta Napn / seigiande / eg hepe sijndgast.

iij Eg bid og gratbæne þig / Fyrergiep mier DROttin / þyrergiepdu mier.

Þar sem Hiartad er fullt ap / þ þikst Muñurem alldrei gieta fullklikad a / z alldrei gieta noog vtfalad / Hiarta Manasses var fullt af Angursamre Syndaña ympeinkingu / þui tuitekur hañ þesse Orden.

AE DR

æ Drottenn/ eg hefe syndg
ast/ja eg hefe syndgast.

Hiarta hans var miog full
af Posta z epterlangan epter Synd
anna fyrergiefningu/ pui tuistekur hñ
z so þesse Ordenn.

Fyrergiefdu mier Drottinn
fyrergiefdu mier.

Þetta eru þau tuo Ord/ sem vier æt
tum aluarlegast ad tala z sem optast
j minne ad hafa. Eg hefe syndg
ast/ eg hefe syndgast. Drott
enn fyrergiefdu mier/ Drott
enn fyrergiefdu mier.

Þetta eru samtals Ord allra Guds
Barna vid Gud / og hafa verid fra
Upphafe. Uppa huor DROTT

iſt hępur ætlad giefed petta hid ſama Andſuar. Vertu hughrauſtur Son ur/vertu hughrauſt Dotter / þínar Synder eru þier þyrrgiefnar.

Nuadkaſt angrædu Niarta / ꝛ Jd rande Sælu ad vera jafn æſtwdlegt ſem petta Andſuar? Gud giæfe vier villdum Daglega hafa þeſſe Ordſ Munñe/ꝛ ecke ad eins j Munñe/helldr ꝛ ſo/j Niarta/þa mundu Sæl verda j Guds Eyrum þeſſa Ordeñ/ꝛ ſætt og huggunarſamt Andſuar oſſ hia Gu de wſuega/Eñ þar liggur æ ad þau ſieu af Nug ꝛ Niarta tolud. Þuiad ſo ſem Reykelſed giefur ecke ſiñ ſæta Ylm/ef þui er kaſtad a kalldaſt Ys/ helldur aleina ef þ er lagt a heitann Eld/þa giefur þ ſiñ ylmande Reyk fra ſier. So eru þeſſe Jatningar og Bænar Ord/kome þau fram af koll du ꝛ Jdranarlauſu Niarta / þa krap

ta þaug

ta þau ecke/ Ef koma þau af hiartre
z aluarlegre Jðran/ þa eru þau vijst
troptug z sæt fyrer Guds Auglite.
Latū oss þui af Marta z hiartre alvo
ru/ stydrifast a þessū Ordū daglega.

Drottin eg hæfe syndgast/ ja eg hæfe syndgast/ Drottin fyrergiefdu mier/ Drottin fyrergiæfdu mier.

Margt Ordtæke vert sem vier dag
lega tijdkum/ ætte daglega ad vijkia þ
þessum Jðrunar Ordum/ z være þad
bestu Nagskipte. Þui hugadu vm fy
rer þier/ huort betra nū vera a epsta
Deige/ þa skil eiga ad giorast a xlū
Ordum vorum sem vier hofum talad
ad eiga i þeim Reikninge morg Nie
goma Ord/ edur morg þesse edur ssum
iafn good Jðrunar Ord. Eo eru þ
se Ord

se Ord fæ/ ad hægt er ad nema þau/ so eru þau liods z skilianleg/ ad hægt er ad skilia þau/ Latum oss þui temia oss þau / ef vier tolum þau af heitre alvoru/ so sm̃ Manasses/ þa mū Gud eins naduglega heyra þau af vorum Muñe/ so sem hañ heyrde þau z med took af Muñe Manassis.

nij Þad fiorda jñtak Manassis Bænar er þetta/ ad hañ bidur Gud ad lata sig ei deygia wt af j sijnū Syndū/

Og lætmig ecke þordiarþ ast j minum Syndum. seiger hañ/ Þad er þridiskrar Meiningar. z vnderstødu/ sem hū segde. DRÖTTin mīn/ eg veit huad Cain hefur orded/ Eg veit huornen þ hefur geinged til fyrer Corach / Dathan z Abiram/ z odrum sleirum Stoorbrota mañum/ þeir hafa syndgast/ z Jd

runar

rũarlauſt þraũ fared allt j Daudaſ, ꝛ dæed ſo vt af j ſſnum Syndum/ ꝛ j giegnum tſmanlegaſt Dauda/ ſock ed jſt j eilſfaſt Dauda. Æ DROTT tiñ lættu mig ecke verda j þrra hoop/ Lættu mig gieta giort rietta Jdran ædur eg dey / añars være mier betra ad vera alldrei fæddur.

v. J ſiñta mæta bidur Manaſſes Gud ad lietta af ſier ſſnu tſmanlegu Synda ſtraffe/ ꝛ læta ſig ecke liggia þar vnder alla ſſna Æfe.

Og lat Straffed ecke æþyn lega a mier liggia.

Eins ꝛ haũ ſo ſegde. DROTTiñ/eg hefe beded þig vm þad ſem meira er vert / ſem er vm Fyrergiefning miña morgu ꝛ myklu Synda/og vm vppgiof a eilſſþu ſtraffe/ ꝛ hefe þad huorſueggia ſenged/ þui er eg nu fu

llrar vonar þar vm/ad þu muner ecke
synia mier þss sem mína er vert/Þad
er ad leysa mig þra þessum tÿmanleg
um Fiotrum z Fangelse/lætt mig ecke
verda ad liggia j þeim allt til míns
Dauda dags DROTTins.

Athugū hier Bænar adferd Ma
nasses. Fyrst bidur hñ. Gud vm frel
se fra Syndenne/ Guds Reide z Fyr
erdæmingunne/z lætr sier mest þar vm
hugad vera/ad fa z næ andlegu frel
se z Guds Bliætta/sÿdan epter bi
dur hann sier vægdar a tÿmanlegu str
affe.

Hier þuerr a moote giora marger/
þui þa Sodit edur adad tÿmanlegt
Modtlæte ber þeim ad Hendum/ þa
bidia þr so almennelega Gud/ ad taka
af sier þad tÿmanlega Straff/ Enn
ad bidia Gud adr vm Satt z Synd
anna Fyrergiefning/þui gleyma þeir/

og

z verda þui sialldañ Bænheyrder.
Eñ Manasses sm̃ riettelega hagade
Bæn siñe/z bad fyrst z jñelegast vm
sýnar andlegar Naudsyniar/hñ fieck
eirneñ frýun a sýnu Lykamlegu St
raffe. Þui j Ritninguñe vottast/
ad hañ afe þrials komest wr sýnum
Bondum z Fangelse wr Babylon/
z heim aptur j sitt Erþda ryke/z skio
rnad þui sýdañ med Fride og Farsæ
ld. 2. Chron. 33.
vj. J siottu Grein medkiesser hann
j þessum sýnum Bænar ordum/Ove
rdugleika sin̄ þar til/ad þiggia slykt
aþ Gude sm̃ hañ hapde nu vm beded/
Ordeñ hliodda so.

Hialpa þu mier overdugū ep
ter þiñe mikellí Myskūseme

Hier hefr Samuiskañ vissulega
komid a mote þeim jdrande Manasse
z sagt

z sagt so til hñs/ oforiarfz ertu/ þu þor
er ad bidia Gud bæde vm fyrergiefning
allra þinna Synda/ z þar ofana vm
vppgiof bæde a eilifsu og tſmanlegu
Straffe/ Munttu hafa forſkulldad so
miked gott ap Gude/ ad hñ ſkilde vei
ta þier allt þta sem þu hefz nu af hm
voſkad/ muñir þu ecke huilſtz Trwar
Nidingur þu hefur verid/ þottiſt þu
þeſſ fara a leit vid Gud/ ad hañ ſkil
de epter villd þiñe ſuipta þig ollu ſlu
þa þu framder Gallora z giorninga
þa þu myrter þañ dyra Guds þien
ara Esaiam Spamañ. Þa þu breñ
der vpp Born þin fyrer Skwrgode
nu Moloch. Skyllde Gud fyrer alla
þeſſa þyna hrædelega Illſku Glæpe/
vilia giefa þier vpp bæde andlegt og
tſmanlegt straffz So hefur nu Sam
uiſkañ predikad fyrer þm auma Ma
naſſe. Esi hañ ſuarar heñe apftur z

seiger

seiger nei þar til/ad hann halldʳe sig ve
rdugann ꝛ maklegann ad Gud ske bæn
heyra sig hier vm. Og seigesʳ
bidia Drottinn ad hialpa sier
Overdugū/epter sinne mikell
re Mysunseme.
Þegar j Ninninguñe nefnest su mykʳ
la Myskunsinne Guds/þa meinast þ"
med su Nad ꝛ Myskun/huoria En
ourlausnarenn Jesus hefur med allre
sinne blessadre forþienustu keypt ꝛ w
vegad oss Monnunum/ hia sinum
Nimneska Fodur. Þessa mykla My
skunseme setur Manasses a moote sin
num mykla Afbrotum ꝛ Overdugler
ka/ꝛ bidur ad epter henne meige hann
Bænheyrast/ enn ecke epter Overdug
leika sinum fraussast. Þetta er su
omælanlega ꝛ ovmradælega Mysku

unseme/ sīn Manasses hefr hier aðr fyrre nafntogad j þessare sīne Bæn. Þetta er su Myskunseme sem Postu leñ talar vm Rom. 5. Seigiande/ að þar sem Syndeñ er mektug ordeñ/ þ^v sie Guds Myskun langtū mecktugre. Su Myskun ber med sier Verdugleik añ/ þo alldrei sie so mikell Overdugleike af vorre Hende.

7 J siounda z sīðasta jñtake þessara Bænar orda heyter hñ z lofar Gude/ ad eþ hñ vilie veita sier þssa sīna Bæn/ þa vilie hñ vera honū packlatur/ ecke alleinasta vm stundar saker (sem margur giorer) Helldr vm alla sīna līfdaga/ z seigest j þessu vilia fil gia Dœme heilagra Guds Engla s̄ þiona DROTTni sīfellega z syngia honum þañ blessada Prīssaung. Heilagr/ Heilagr/ Heilagr DROTTin Gud Zebaoth.

so vil

So vil eg lofa þig alla mi na Kiþdaga/ þuiad þig lof ar allur Himnaña Her.

Riettelega er til heilagra Guds Ein gla hier Dæme teked/þui ef sa Him neske Herskareñ heilagra Eingla gle dst þar vid/þegar eirn Syndugr Ma dur giorer Idran / z lofar þar fyrer Gud/og hans myklu Myskunseme. Huad myklu meire skyldu ber þa Mo skunū þar til/ sem þu so tekur til Na dar/ ad lofa þig bæde tīmanlega og eilīflega/ Vid þessa mīna skylldu vil eg kallast a medañ eg life/z læta nu er hana alldrei fyrnast/ seiger Mar asses. Nafe hū nu þta giort/ z endt/ so sem vīst er ad hafi hefr giort/ þa giorer hū med þui sīnu Dæme/ mor gum oss Kiñroda / sem heitum Gude

þacklæte z Lofgiord/eſi gleymum þui
Neite ſtrax aſtars Dags/ aukhelldur
mundum vier halda þ z efna alla vo
ra Lyſfoaga/ad lofa Gude Goodu/ þ
giorum vier giarnaſi med Manaſſe/
eſi ad enda þad vier lopum/þar bregd
um vier af hans Dæme / huad þo er
hiſi meſte Sælarhaſke/þui Gud vill
ecke laata ad ſier hæda.

I þeſſum ſio ſmagreinum Manaſ
ſes Bænar / er allur Kiarne rieſtrar
Jdrunar ſiſe bundeſi.

1 I rieſtre Jdrun er þyrſt Angur z
Kuſde Niartans/af vmpeinkingu or
ygdra Synda/z ſtrangrar Guds Rei
de/ ſem þar med er vppvakeſi. Sem
z eirneſi aþ yferuegan eilyſpra Kuala
s epter vilia fylgia/vtaſi Guds Nad
þæreſt.

Slyſka vmpeinking ſiſia Synda ſei
geſt Manaſſes hafa/þar haſi ſeigeſt

Kaſi

Kannast vid sijnar Synder.

I vidurkiesingu edur þeckingu þessa re/kiemst hñ so vid j sijnu Niarta/ad hañ seigest beygia Knie syns Niarta fyrer Gude.

I þui Niartans Lystelæte er hañ harmande/huad rada ma af hñs graatlegu Ordatiltæke/þar hñ hroopar vppz seiger/æ **DRottiñ/eg hefe syndgast/ja eg hefe syndgast.**

So eru j Jdrñarmangrenu þrijr hlutr

1 Þecking Syndareñar.
2 Lystelæt Audmykt.
3 Og sær Niartans Harmur.

Gud hefde vel kuñad hefde hans eilijfum Visdome so synst / ad giefa oss Fyrergiepning Syndaña/ þo hverke þecktum vier þær / lijstelættum oss nie mangrudunst fyrer þær. En DR

DTTin villde ecke so hafa þ/hann villde ecke hella Oleo siñar Nadar vt aſi j sundurknosud Kier. So sem S. Bernhardus merkelega seiger j einū stad/Og eſi apt: j sdrū stad seiger hñ so/ Ad Læker Guds Myſkunar renne ecke vpp a moote/Þad er j þau Nisr tu sem ecke lyſtelœcka sig nidur j Þeck ingu z vidurkiesingu siña. j slka Verka. Helldur rese Nad DRDTtins ofan a moote/ þ er til þra sem angra da z lyſtelœckada Vnd hapa/ z kann ast vid Synder sinar.

2 Þar næſt annæger ecke til riettrar Idrunar Þecking Syndaña/ edur þ Angur z Audmykt sīn af peirre þeck ingu kiemur/helldur vill þar til hugg un Trwareñar/ ad mykia og tempra petta Angur Niarfans / huar fyrer Endurlausnareñ seig° hia Marcum 1. C. ecke ad eins þta/Giored Ydrū/

hellv

helldur leggur hañ þar til þsse Ord/
Og trued Evangelio.

Trweñ vor helldr sier vid tuo hlute/
vid þa omœlālegu Guds Nad/z vid
Endurlausnarās kroptuga Forþiēu
stu. Nefde ei Nad Guds ved/þa hef
de huorke kuñad ad giefast Endurla
usnareñ/z ei hefdum vier helldur ku
ñad Not ad hafa af Endurlausnar
anum/huorugu pessu ma Trweñ sle
ppa/ Guds Nad nie Jesu Forþienu
stu/þar ma huorugt añars missa/he
fde ecke Nad Guds vndañ geinged/
þa hefdum vier ecke feinged Endur
lausnarañ/eñ hefdū vi' ei Endurlau
snarañ feinged/þa hefde su omœlāle
ga Guds Nad vnguañ stad kunnad
hia oss ad hafa/vegna Guds stranga
Rietlætis. Guds fyrerþarande z epi
erfylgiande Nad/er so sem eirn fagr
z Dyrmætur Gullhringur/ i huorū

mdium ad lyser z hroomar Jesu For
pienusta/so sem hiñ ægiætaste Gim
steirn/j kringum huorn Gimstein þes
se Grein stendur skrifud. Blooded Je
su hreinsar Samuiskurnar af Daud
legum Syndum.

Þegar Papistar eiga ad jdrast/þa
græta þeir z vidurkieña sijnar Synd
er/Eñ j stadeñ þess ad þeir ættu med
Trwñe ad leita sier Vægdar j Guds
Nad alleina/ z j Frelsarans Forþie
nustu/þa leita þeir sier Nælis z Nug
gunar j sijnum eigeñ Verkum/z vilia
so s skylldu Gud til/ad vera sier Nad
ugañ / fyrer sijn Goodverk sem þeir
hafa giort þraṁ yfer Skylduna/og
fraṁ yfer þ sem Logmæled af þeim
heimter/Med Nwdstrokum/ Pilagri
ms reisum/z odrum þss hættar oskyl
du verkum. Eñ vier vilium ingz Ma
nasse/j vorre Jdrū/inæna Trwarau
gunum

gunum vppa þa myklu Guds Myſk unſeme/ z vppa Jeſu Forþienuſtu/ og ſeigia. **Hialpa þu mier Over dugū/ epter þīne ſtoorre Myſkunſeme.**

3 Jþridia matta m/ msamt med Angre Syndaña/ z Truñe a Guds Myſkunſeme/ þyrer Endurlauſnarañ/ adfylgia aluarlegur mſetningur ſa / adleidriettaſt z lifa betur. Þui engeſt jdraſt ſa riettelega/ ſem ecke hęp: ſlikt m forin. Nuar ,fyrer Endurlauſnareſt mmiñer ſo þaſt s̄ hñ hafde heilbrygdad. Joh. 5. Gia/nu er þier batnad/ syndgadu nu ecke leingur/ ſo þig hende ecke añad verra.

Þeir ſem ſtrax epter ſſna Jdrun girda/ ganga til ſomu Synda vſſum ande aptur/ þeim ſamlyker S. Petur 2. Piſt. 2. Cap. Vid þ Suin ſſn ve

ater sier i sama Saur aptur / epter þ
þad er þueiged.

Hann samliker þeim eirneñ vid Nu
nda/þa sem vpp eta aptur sýna opeck
tar Spyu/huoria þeir hǫfdu eitt sinn
fra sier giefed.

Nu kann skie þier þike/mitt Barn/
ad þu kuñer ecke ad siam þar vid / ad
þu syndger ecke aptur sonnu Synder/
eñ eg vil giepa þier eitt gott Raad þ
a moote / Bid þu Gud þar vm aluar
lega/so sem Manasses bad/ þa mun
þier þad veitast. Manasses hefur
vtsulega aluarlega ꝛ daglega beded
Gud ad forda sier sýnum fyrre Cøstū
ꝛ hann veittest þad/ þui alldrei lesū vi
er ad hann hafe þar epter þalled i sýna
fyrre Stoorgloepe vpp fra þui hann gi
orde þessa alvarlega Idrun. Nuorin
hans heilog Bœn til Guds hepr vis
sulega orkad hia DRDTne.

Þad

Þad er satt ad sterkur er illur vane
Sterk ill Nattura/ z sterkur Diofu
leñ/ sem oss locka vilia til vorra fyrr
Synda. En langtum sterkara er þ
Þ Fyrerheit Jesu/ þar hñ hefr sagt z
lofad/ Ad hvers vi[illegible]bidium Fodurcñ
i sijnu Nafne þ skulum vier fa z odl
ast. Joh. 14. Latum oss þui gyrn
ast þ af Niarta/ og bidia þss af Alu
ru/ ad vier fæum vorar fyrre Synde
fordast/ þa mun Gud Fader vissulega
veita oss þ i Jesu Nafne. Þui Gud
giorer giarnañ vilia þra sem hañ el
ska. Psalm. 145.

Og er þta nu so sagt stuttlega vt
af Bænar þæfning þss Idranda Ma
nasses. Gud giefe oss ſ hana hofu yp
er heyrt eður lesed/ ad þ mætte oss mñ
esfædast af hefne verda/ ſ hellst
pienar til vorra Sælar nø
ta/ AMEN.

Ein Christileg Packargiörd/ fyrer allt Guds Læn/ ℔ Velgiörninga/ andlega ℔ lykamlega. Mz Ton.

I Gucpne ℔ Vsku.

Ort ap S. Gudm. Ellends S.

MIlyfe Gud miin eg vil pier/ aud miuka Vegsemd pæra/ þ Gott huad s̄ giörder mier/ Gied mitt bid eg þig nara/ med vpplysingu Anda þyns/ athuga Lopgiörd Niarta myns/ fyrer signada Son þin kiæra.

Reikna eg eitt þ allra fyrst/ s̄ ei malyda wr Miñe/ ad þu Gud miin mig giörd⁹ vyst/ Godfws ad Lyking þiñe/ Nuar af eg bæde vona ℔ veit/ vid mig koma þyn Fyrerheit / milldeleg med Wynd þinne.

Lyka hep eg ad packa pier/ þ s̄ mig einkū stodar/ ad Son þin goodan gaf stu mier/ gledur mig huad hyn bodar/ sem er bæde Fognud ℔ Frid/ Frelse/

Kuittun ꝛ Riettlæted/eins ō ad Ord hans hliooda.

Ordeſt er hñ mier eirneſ ſa / einka Læknareñ Gode/huor ed mig hreinſa mun ꝛ ma/ med ſynu Niarta Bloode/ þo eg af Diofle ſærdr ſie/ſamt lætr hñ þ alldrei ſkic/ad mier ei biarg'biode.

Eu er hin þridia þægañ ſtæſt/þiñ gapſku ſialþs mi' Anda/ad hñ Sal miſſe æ ſie næſt/j allre Naudſyn ꝛ va nda/einkanlega j eþſtu Sorg/oll nær ed þrytur maſkleg Biorg/ hañ lætur þu hia mier ſtanda.

Sacramentiſt þa tel eg tuo/Tryg dar pant þiſſar Nadar/huor ed Tru mýna ſedia ſo/ſem ad þu Nendr bad ar/hepder mier rietf j einu ad/ ꝛ eiſt þt Lýf mier handſalad/ Eñ Synder ſagt afmædar.

DROTTin miñ Gud eg packa þier/af þiſdum hug ꝛ Muſe/ allar

mier

mier veitter Astgiafer/ af þinar Naa
dar Bruñe/ z so leinge sm̃ life eg til/
Lofgiord þ̃na eg stunda vil/ jafn he
itt mier eingeñ vñe.

Omsgulegt med ollu er / Eingla
Maalsnilld þo kyñe/ Gott þ allt s̄ þu
giorder mier/ Gud miñ af Elsku þin
ne/ Nellst eg nefne / Nuguit z Saal/
Neyrn/ Syn/ Ord þitt/ Trw z Maal
skrañ Skilning z Miñe.

Nimeneñ/ Jord z Nafed kallt/ hu
ad sem j tie þau laata/ Fugla/ Fiska z
Fiarkyn allt / þ mig giort eg jaata/
Vetur z Sumar eirneñ er/ allt nidur
skamtad hanga mier/ af þiñe Myskū
j maata.

Lagder þu til mñn Laned margt/
Liknar Kongureñ saete/ miog þrisdele
gt z þar med parpt/ þ er oll Lyfkams
maete/ Vpphellde Lyfs z añad gott/
Eingla vardveitslu Dag z Nott/ Ne

ilsu

ussu med Nugar kiæte.

Vil eg allt þetta virda nu / vid þig mín Fader kiære/ Þocken þo verde ei samen su/ sm̃ þier hæfer z bære/ Vpp mín Sala z Ande mín/ eirnen Hiar tad og Roomurenn / mín Tunga og Mealþære.

Eg vil Lop DROTTne vanda vsst/ vel þui hñ til mín giorde/ z hñs Godgyrne gleyma sydst/ gspgádur so hañ verde/ vm alla Æfe mína af mer / z mine Kynslood sem epter fer/ ad stod hans ad hun erfde.

Ond mín hrosar z packar þier/ þu Gud Himens z Landa/ allt s̄ eg man z med mier er / miukt skal so Lop þitt vanda/ bid/ vaxe Dyrd og Vegsemd þýn/ af Velgiordum s̄ hiellst til mín þar til gief mier þin̄ Anda.

Veit mier nu þramar goode Gud/ Giæsku z Myskun þína/ j þier einū

eg hef

eg hefe Fognud/alldrei lat þu hann
dusna / med Gæfum þínum gled þu
mig/gief eg j stadeñ heidre þig/ ꝛ au
ke so Audlegd mína.

Son þín Jesu med stalþum þier/so
ꝛ þeim helga Anda/ Neidrum/ Lofu/
ꝛ virdum vier / fyrer Velsemd allra
Manda / Líf þott hiadne og minke
Mæl/mín villde eg Nugur Vind
ꝛ Sæl/ Lof þier være ad
vanda/ Amẽ.

Ender Bæklingsins.